

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 din (za inozemstvo: 210 din), za 1/2 leta 90 din, za 1/4 leta 45 din, mesečno 15 din. Tedenska izdaja za celo leto 50 din. Plača in toži se v Ljubljani.

TRGOVSKI LIST

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23, Tel. 25-52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27, Tel. 47-61. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.959/

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Izhaja vsak ponedeljek, sredo in petek

Ljubljana, petek 26. maja 1939

Cena posamezni številki 1.50

Naš izvoz živine

Zadnji »Kmetovalec« je objavil zelo poučen članek o vzrokih, da se naš izvoz živine nikakor ne more popraviti. Teh vzrokov je več in razne vrste. Predvsem zadene krivda našo centralo, ki nikakor ni dorekla nalogam, ki so združene s pospeševanjem izvoza agrarnih proizvodov. »Kmetovalec« navaja v tem oziru prav konkretno primere in njegove navedbe je potrdila tudi »stočarska sekcija« pri Glavni Zadrugi zvezi v Beogradu. Vse te ovire so torej zadostno znane in zato je tembolj čudno, da se ne odpravijo, zlasti še, ker se pri nas tako silno mnogo govori o skrbi za kmeta.

Kakšne so te ovire, naj pokaže nekaj primerov, kakor jih navaja »Kmetovalec«.

Nemčija je začela pred 3 leti na veliko kupovati pri nas življenjske potrebščine ter plačevala visoke cene in dovoljevala preferenciala, da bi izvažali le v Nemčijo. Narodna banka je pri tem pomagala in posledica tega je bila, da nam je Nemčija dolgovala velike zneske in je morala naša država kupovati v Nemčiji razne naprave za Zenico po visokem tečaju marke, da ni doživela Narodna banka prevelikih izgub. V tem času je naš izvoz v države z zdravno valuto popolnoma prenehal, da smo izgubili vse druge trge, cene našim proizvodom pa so padle za 30%. Nemčija, ki pozna naše stanje, je začela našo zadrugo izkoriščati ter nam zmanjšuje cene in kontingente, vrhu tega pa zahteva, da je tečaj marke še vedno visok.

Zavod za pospeševanje zunanje trgovine obljublja že 2 leti, da bo uredil izvoz v Italijo. Madžari izvažajo živino, mi je ne moremo, češ da je naš klirinški saldo previsok. Za izvoz v Nemčijo mnogo višji saldo ni bil noben zadržek. Sedaj je saldo izravnal, a kljub temu ne izvažamo v Italijo.

Tudi izvoz v Levanto se je ponesrečil zaradi krivde Zavoda. Ker ni bilo sankcij za kršitev dogovora, ki smo ga sklenili v Bukarestu z romunskimi in madžarskimi izvozniki, so nas mogli ti izigrati, da pošiljajo tedensko po eno ladjo v Palestino in Aleksandrijo in bodo v enem letu iztržili 260.000 angl. funtov, mi pa smo ostali prazni.

Enako je z našim izvozom v Švico. Ko je bil še izvoz svoboden, smo izvažali velike količine konj, goved, zaklanih svinj, masti in drugih kmetijskih proizvodov. Od kar pa je napravil Zavod s Švico pogodbo, nismo izvozili niti repa, uvoz plemenskih bikov pa nam je onemogočen.

V Francijo smo po svobodni pogodbi izvažali svinje in ovce. Nato je bila sklenjena s sodelovanjem Zavoda trg. pogodba in naš izvoz je prenehal. Nova pogodba naj bi to popravila, korist od nje pa bodo imeli le francoski upniki.

Anglija je zadnja leta večkrat dovoljevala velike kontingente za uvoz zaklanih svinj, šunke in konserv. Nihče od Zavoda se ni brigal, da dobimo tudi mi te kontingente. Posledica: Poljska izvažala svinjo zaklanih svinj na leto v Anglijo po 1000 vagonov, mi pa komaj 50!

Amerika kupuje neomejene količine mesnih konserv. Naša klavnična industrija je predlagala, da se pošlje v Ameriko strokovnjak,

ki bi ugotovil, kakšne conserve je treba proizvajati za ameriški trg. Nihče se ni zmenil za ta predlog, zato izvažajo conserve Poljska, Madžarska, Češkoslovaška in Nemčija, le mi ne!

Posledica vsega tega je, da je v letu 1938. padel izvoz goved od 68.771 na 27.362, telet od 11.737 na 5.766, svinj od 423.101 na 259.986, v letu 1939. pa znova nazadoval.

Ker ni rentabilnega izvoza, se tudi nihče ne upa rediti živine in zato se izvažajo večinoma živina le druge vrste, ki seveda tudi dosega le slabšo ceno. Prva živine v Sloveniji že skoraj ni več. Izjemni

primeri so, kadar se pripeti, da se klasificira katero goved kot prima!

Niso tu naštetni vsi vzroki nazadovanja našega izvoza živine in mesnih izdelkov, ali že navedeni dovolj jasno kažejo na glavnega krivca neuspešnega izvoza. Pri nas se le govori o pospeševanju izvoza, nič pa se ne stori za resničen dvig izvoza. A se tudi ne more storiti, ker je vse to v rokah ljudi, ki so za ta posel nedorasli. Najbolj čudno pa je to, da so vse to splošno znane resnice, da pa ni nikogar v državi, ki bi začel boj proti tem razmeram. Niti mogočne zadruge, ki lahko sebi pribore vse

mogoče privilegije, ne znajo tu napraviti reda. Tako uhajajo našemu kmetovalcu stotine milijonov, ker so zadrugam važnejši minimalni s privilegiji doseženi poslovni dobički. Zaganjajo se v trgovce, namesto da bi z njimi skupno delali in z njih bogatimi izkušnjami zopet priborili tuje trge naši živini. Kar potapljammo se v samih frazah za blagor kmetijskega ljudstva, da bi pa poskrbeli za izvoz kmetijskih proizvodov in s tem za njih dobre cene, kar je za kmetovalca najvažnejše, to pa nikakor! Čisto na glavo postavljena je naša agrarna in izvozna politika!

prezira državni interes. In prezira ga, kadar dopušča, da privilegije teh zadrug uživajo tudi osebe, ki te pravice nikakor nimajo.

Hujskanje proti davkoplačevalcem

Pa še v enem oziru moramo nekaterim članom nabavljalnih zadrug težko zameriti. Nobene pravice nima niti en od davkoplačevalcev plačan nameščencev, da bi prezirljivo ali celo hujskarsko govoril o davkoplačevalcih, ki znašajo skupaj denar za njih plače.

Do grla sili smo že teh praznih fraz o velikanski zaslugi zadrug, ker da izločajo profit raznih posrednikov. Pri tem se govore le fraze v tonu, kakor da so ti posredniki pravi izkoriščevalci ljudstva, ki izmzgavajo uboge potrošnike in ki spravljajo neizmerne profite v svoj žep. Z vsoto odločnosti odrekamo drž. nameščencem, da v tem tonu govore o trgovcih, ki so dobri davkoplačevalci in brez katerih bi drž. nameščenci ne mogli imeti niti sedanjih plač. Zato se naj te žaljive in vse prej ko pametne fraze že enkrat nehajo, ker so za davkoplačevalce življe in za drž. nameščence absolutno neprimerne.

S temi hujskarijami proti trgovstvu zagovorniki zadrugnih privilegijev samo še silijo trgovstvo k še bolj energičnemu boju proti tem privilegijem. Če je to njihov cilj, prosto jim! Zapomnijo pa naj si, da ne živimo več v dobi, ki bi bili privilegiji priljubljeni, ker danes velja načelo, da je pravica za vse enaka, a tudi dolžnosti za vse enake. Ne gre, da bo nekdo prost bremen, ki jih drug mora plačevati in zato bodo morali pasti tudi privilegiji nabavljalnih zadrug, in to tem prej, ker so to postala že milijonska podjetja, ki so se že silno oddaljila od zadrugnih idealov. Kako se ta oddaljitev od zadrugnih idealov kaže tudi v poslovanju zadrug, o tem pričajo razni občni zbori zadrug.

Ne pozna naša ustava dvoje vrst državljanov, privilegirane in nepriviligirane in zato morajo pasti tudi privilegiji nabavljalnih zadrug!

Privilegirano velepodjetje Nedopustne krivice davkoplačevalcem

V Kaštel Lukšiču se je začela v sredo 18. t. m. glavna letna skupščina Zveze nabavljalnih zadrug državnih nameščencev. Iz poslovnega poročila, ki ga je predložila uprava, objavljamo naslednje podatke:

V zvezi je bilo včlanjenih 322 zadrug, za 18 več ko pred enim letom. Število članstva se je zvišalo za 9629 na 163.056. Ti člani so imeli skupno 390.918 deležev. Med člani je bilo državnih in samoupravnih nameščencev 52,2%, vojaških uslužbencev 4,2 odstotka, državnih in samoupravnih upokojencev 14,7 odstotka, delavcev vseh vrst, tudi v zasebni službi 21,1% in oseb iz drugih poklicev, ki dejansko ne bi smeli biti člani privilegiranih zadrug državnih nameščencev, pa 8 odstotka. Zanimivo je tudi to, da je bilo med člani 6.209 nepismenih. Menda niso bili tudi ti državni nameščenci.

Jedro Zveze tvorijo nabavljalne in kreditne zadruge. Prvih je bilo 130, ki imajo nad 50 milijonov din lastnih sredstev. Kreditnih zadrug je bilo 167, ki so imele 65,5 milijona din lastnih sredstev.

Samo te zadruge so torej imele blizu 120 milijonov din lastnega premoženja.

Tako premoženje kreditnih ko nabavljalnih zadrug se je v preteklem poslovnem letu povečalo.

Vse zadruge so koncem 1. 1937. dolgovale Zvezi 100,09 milijona din, v 1. 1938. so dobile še 129,9 milijona din novih kreditov, od katerih so vrnili 128,7 milij. din, da se je njih dolg povečal samo za 1,2 milijona din. Največ kreditov uživajo nabavljalne zadruge (78,8 milijona), nato pa kreditne (28,1 milijona din).

Tudi blagovni oddelček Zveze je letos povečal svoje posle. V letu 1938. je bilo odstopljeno zadrugam blaga (brez moke) za 67,6 milijona din, t. j. za 7,8 milijona din več ko v letu 1937. Poleg tega pa je oddala Zveza zadrugam še za 28,8 milijona din mlevskih izdelkov. Promet Zveze je torej narasel na skoraj 100 milijonov din.

Poročilo navaja nato, da izkazujejo zadruga prenočišča v Beogradu iz leta v leto večje število gostov. Skupno je prenočilo 18.227 gostov. Vseh prenočnin pa je bilo 61.209, kolikor jih ne more izkazati marsikateri niti prav velik hotel.

Zadružno zavarovanje, ki ga je uvedla Zveza pred štirimi leti, izkazuje stalni napredek. V preteklem letu je vstopilo v zavarovanje 19.980 zavarovancev, ki so

bili skupno zavarovani za 30,6 milijona din.

Čisti dobiček Zveze se navaja v poročilu s 699.667 din. Seveda v poslovnem poročilu tudi ne manjka besed, da deluje Zveza brez posrednikov in brez izkoriščevalcev, da pomeni njeno delo pomemben korektiv itd., kakor se že glase vse te neprestane fraze propagatorjev privilegijev nabavljalnega zadrugništva.

Veliki privilegiji nabavljalnih zadrug se utemeljujejo z nizkimi plačami državnih uslužbencev. Samo zato in ne zaradi kakšnih funkcij, ki naj bi opravljale uradniške zadruge v narodnem gospodarstvu, so bili dani ti privilegiji. Kdor trdi nasprotno, ta nomenoma potvarja resnico.

Plače drž. uslužbencev, zlasti nižjih, res niso zadostne. Mi smo zato že večkrat naglasili, da je treba uradniške plače zvišati. S tem bi tudi bilo ustrezno vsem državnim nameščencem in ne samo tistim, ki so člani zadrug, ali pa onim še bolj srečnim ljudem, ki morejo računati z raznimi sejninami in potninami pri teh zadrugah. Ne glede na to pa je tudi polno državnih uslužbencev, ki sploh niso včlanjeni v teh zadrugah in ki tudi ne morejo uživati nobenih bonitet od teh zadrug, ker so tako oddaljeni od sedežev teh zadrug, da izgube te zanje vsako praktično vrednost. Ali ti drž. nameščenci morda nimajo pravice, da se zboljša tudi njihov gmojni položaj? Ali more sploh biti upravičen privilegij za en stan, če pa tega ne morejo uživati vsi pripadniki tega stanu? Nič ne more bolj odkrivati vso neutemeljenost teh privilegijev, kakor dejstvo, da jih ne morejo uživati vsi drž. nameščenci. Dobivamo tako dve kategoriji drž. uslužbencev, od katerih ena uživa, druga pa ne uživa privilegijev zadrug. To pa je vsekakor nedopustno!

Neuradniki člani uradnih zadrug

Ugotovili smo, da so prejele uradniške nabavljalne zadruge svoje privilegije predvsem zato, da se gmojno pomaga drž. nameščencem. Iz tega nujno sledi, da smejo te privilegije uživati le državni ali samoupravni nameščenci. Logično bi zato smeli biti tudi člani nabavljalnih zadrug drž. uslužbencev (kakor pove že ime teh zadrug) le drž. nameščenci.

Do pred kratkim je tako tudi v glavnem bilo. V zadnjem času

pa so nabavljalne zadruge začele spreminjati pravila in član nabavljalne zadrug drž. nameščencev more biti vsak, kdor hoče. S tem je padla vsaka osnova za privilegije nabavljalnih zadrug, kajti niso dani ti privilegiji zadrugam, da bi se mogli celo bogataši izogniti svojim davčnim obveznostim. Dejansko pa se danes morejo, če vstopijo v zadruge drž. nameščencev, kar tudi lahko store, saj so jim vrata v članstvo zadrug odprta na stežaj.

Mislimo, da bi državni nameščenci kot državni nameščenci morali sami z največjo strogostjo gledati na to, da ne bi niti eden užival privilegijev, ki mu jih država ni namenila. Kajti interes države more biti, da daje svojim preslabo plačanim uslužbencem v nadomestilo za nizko plačo neke druge ugodnosti, nikakor pa ni v interesu države, da bi te ugodnosti uživali še drugi. Ta interes države in drž. blagajne bi moral biti za vse drž. nameščence zakon in zato prepuščamo objektivni javnosti, kako se naj kvalificira postopanje drž. nameščencev, ki ta interes države ne spoštujejo. Da ima nabavljalna zadruge več članov in s tem več prometa, pač ne bi smelo pri nobeni uradniški nabavljalni zadrugi vplivati tako, da

Napačno tolmačenje invalidske uredbe

Zasebna podjetja niso zavezana nastavliti invalidov

Z našimi uredbami je vedno križ, ker so sestavljene preveč na hitro roko. Zato so njih določila vedno nejasna, a tudi popolnoma neuporabna, da šele z raznimi spremembami in dopolnitvami ter tolmačenji postanejo uporabne za izvajanje. Tako je tudi z uredbo o invalidih. Odstavek 1. čl. 33. te uredbe govori, da morajo vsa državna ter od države subvencionirana podjetja namestiti 10% svojih nameščencev iz vrst invalidov. Pri stilizaciji te določbe pa se je napravila napaka, da je beseda »podjetja« enkrat preveč uporabljena in da je zato mogla dobiti tudi smisel, kakor da bi morala tudi vsa zasebna podjetja nastavliti invalide. To pa nikakor ni res in taka določba je tudi nemožna, ker bi bila popolnoma protustavna.

Toda pri nas so vedno ljudje, ki so bolj papeški od papeža in

tako se je zgodilo, da je neki birokrat tudi tako napačno tolmačil uredbo in zahteval, da mora vsako zasebno podjetje nastaviti 10% invalidov. To njegovo stališče je nato na tožbo zasebnega podjetja sodišče v Novem Sadu ovrгло, ker zasebna podjetja te dolžnosti nimajo.

Ker nikakor ni izključeno, da bi se tudi pri nas zahotelo komu po napačnem tolmačenju invalidske uredbe, opozarjamo, da je zahteva, da bi tudi zasebna podjetja morala nastavliti invalide, absolutno protustavna. Nobena uredba pa ne more spreminjati ustave in zato tudi ne more nobena uredba zahtevati nekaj, kar je v nasprotju z ustavo.

Prvi odstavek čl. 23. ustave pa pravi dobesedno: »Priznava se svoboda dela in svoboda sklepati pogodbe v gospodarskih odnosih.«

Izvoz lesa v Francijo in Alžir

Cene na francoskem trgu

S tem je zadosti jasno povedano, da se nobeno zasebno podjetje ne more siliti, da nastavi tega ali onega nameščenca. Vsako podjetje svobodno sklepa pogodbe s komur hoče. In drugače tudi biti ne more, ker bi nastala prava anarhija. Lepe razmere bi doživeli, če bi smel vsak podjetju poljubno diktirati, koga nastavi ali koga ne. Kar naenkrat bi doživeli, če bi to nemogoče obveljalo, da bi se še v zasebnih podjetjih menjali po vsakih volitvah nameščenici kakor v državnih. Samo da bi bile v zasebnih podjetjih posledice še neprimerno hujše, ker bi v tem primeru cela vrsta podjetij morala ustaviti vsako delo.

Tisti, ki so se izmislili to gorastno tolmačenje, naj si samo zamislijo, kakšne bi bile praktične posledice takšnega tolmačenja. Ali res mislijo, da bi podjetniki, ki tvegajo svoj denar v podjetja, trpeli diktat, da nastavljajo ljudi, ki za delo niso sposobni? Tisti, ki daje delo in ki plačuje nameščenca, naj bi ne imel pravice, da nastavlja ljudi po svoji volji! Kdo pa bi se hotel biti podjetnik!

Ze itak ni pri nas podjetnost velika. Če pa se bodo nadlegovali podjetniki še s takimi nemogočimi tolmačenji, bo ta še bolj padla. Komu v korist? Zato pa ne ustvarjajte težav, kjer teh treba ni!

Otvoritev jugoslovanskega oddelka na new-yorški razstavi

V torek je bil slovesno odprt jugoslovanski oddelak na svetovni razstavi v New Yorku. Slavnostni otvoritvi je prisostvovalo nad 150 oseb, med katerimi je bilo mnogo naših ameriških izseljencev. Prvi je govoril zastopnik federalne vlade in new-yorški župan La Guardia, ki je govoril v našem jeziku. Tega se je naučil kot ameriški konzul na Sušaku. V svojem govoru je opominjal Jugoslovane, da ohranijo svoje edinstvo ter zaključili svoj govor z besedami: »Ljubite se med seboj kot bratje in ves svet vas bo ljubil.«

V imenu jugoslovanske vlade je govoril naš ameriški poslanik Fotić, ki je med drugim prečital pismo našega velikega iznajditelja Nikole Tesle. V pismu izraža Nikola Tesla svoje obžalovanje, ker se zaradi bolezni ne more udeležiti otvoritve. Svoje pismo zaključuje z besedami: Živio predsednik Roosevelt! Živio Nj. Vel. kralj Peter II. Živio knez-namestnik Pavle! Na mnoga leta! Vaš Nikola Tesla.

Po govorih se je izvajal koncertni del programa, nakar je priredil poslanik Fotić zakusko, ki je trajala v najboljšem razpoloženju globoko v noč.

HOTEL SLON se odpre

začetkom meseca junija!

Gospodinje — matere

Ko ste se namenile nabaviti sebi ali svojim hčerkam nove poletne obleke, počakajte na razstavo slovenskih vezenin, ki bo na veleselju v paviljonu »K« od 3. do 12. junija. Razstavo pripravlja Splošno žensko društvo in Zveza gospodinj v Ljubljani. Na njej boste spoznale naš pravi okus. Marsikaj boste lahko kupile, marsikaj naročile ali si same omislile po neštetihih lepih in privlačnih zgledih. Zlasti vosečim, na narodno bit se naslanjajočim okusom ne bomo nikoli zašle v smešnost, ki jo izveze vsaka pretirana modna novost. Z vzgôjo lastnega narodnega okusa bomo dvignile svojo narodno zavest, naši zemlji pa dale slovenski značaj.

Zaradi napete mednarodne politične situacije vlada na francoskem lesnem trgu še nadalje precejšen zastoj. Francoska proizvodnja, ki je svojo proizvodnjo prilagodila jugoslovanskim in romunskim sortimentom, more v znatni meri kriti potrebe trga ter bo zato sedanji zastoj trajal še

nadalje, če ne pride do preobrata v mednarodni politični situaciji. Zadoluje, če navedemo, da je stavbena delavnost sedaj za 80% manjša ko prej.

Cene, ki so jih nudile (vse cif francoske sredozemske luka) velike izvozniske firme so bile v začetku tega meseca naslednje:

za jugoslovanski les:

deske:	4 m dolge, 12-18-24-32-38-48-54 mm, 19 cm in več	
Razred »A«	12 m 16 mm 24 mm in več	
	sh 73/- 69/- 66/- za m ³	
Razred »B«	sh 61/- 58/- 56/- za m ³	
	12-18-24 m, 10-17 cm	
	4 m 3-3'75 m	
tombante	sh 56/- 50/- za m ³	
coffrage	sh 49/- za m ³	
madrierji, bastingsi in ševroni		
	3-8 m, povprečno 5 m sh 54/- za m ³	
	8'33-10 m sh 61/- za m ³	
pautres	6-12 m sh 53/- za m ³	

Od teh cen se odbije 60 francov carinskega ristorna v smislu cije.

Za romunski les:

deske:	normalne 4 m, 12, 18, 24, 32, 38, 48 mm, 19 cm in več sh 16 za m ³	
	tombante istih debelin, 17 cm in več 4'50-6 m sh 60/- za m ³	
	3-3'50 m sh 54/- za m ³	
podnormalne istih debelin, 19 cm in več:		
	4 m sh 53/- za m ³	
	4'50-6 m sh 51/- za m ³	
	3 & 3'50 m sh 46/- za m ³	
tombante, 12-18 in 24 mm, 10-12 in 15 cm:		
	4 m sh 54/- za m ³	
	3 in 3'50 sh 46/- za m ³	
podnormalne 12-18 in 24 mm, 10-12-15 cm:		
	4 m sh 46/- za m ³	
	3-6 m brez 4 m sh 44/- za m ³	
Madrierji, bastingsi in ševroni I/II/III/IV brez trohnebe in razpok		
73 x 220 mm ali 75 x 220 mm 60 x 180 mm — 46 x 68 mm — 47/73 mm:		
	3-6'66 m sh 50/- za m ³	
	7-8 m sh 54/- za m ³	

Za francoski les so cene naslednje:

franko vagon Savoia:		
tombante 4 m, 24 mm, 17 cm in več IV.	fr. 510 za m ³	
madrierji I/IV.	„ 410 za m ³	
	„ 400 za m ³	
franko vagon ali kamion Marseille:		
madrierji, bastingsi, ševroni 3-8 m	fr. 415/420 za m ³	
deske tombante I/II/III 4 m		
	17-40 cm 10-16 cm	
24 mm	frankov 550/- 500/- za m ³	
18 mm	frankov 580/- 500/- za m ³	
12 mm	frankov 650/- 500/- za m ³	

Franko Pariz se gibljejo cene med 430-460 frankov za m³.

Poljski les, fr. vagon Gdansk, se prodaja po ceni: zlotov 65-70

stroški nakladanja zlotov 2'50. skupno po 72'20 zlotov ali 510 fr. prevoz Gdansk fr. luka 86 fr. carina in uvozno dovoljenje 95 fr. tranzitni stroški 25 fr. prevoz Ruan-Pariz 36 fr. cene franko Pariz za m³ 752 fr.

Treba pa je upoštevati, da je bila z zadnjim finančnim sporazumom s Poljsko omogočena zasebna kompenzacija, ki je bila izročena v izvrševanje poljski ustanovi »Zahank«. Zato se bodo cene poljskega lesa znižale za 18 do 20%. Razlika v ceni med našim in poljskim lesom torej ni velika, pri tem pa je treba računati še s tem, da se v Franciji poljski les bolj ceni ko naš.

Stanje na alžirskem lesnem trgu

»Ugri« je pred kratkim objavil svoj cenik za romunski les ter so njegove cene nekoliko nižje od naših. Čeprav romunski les nima pravice do carinskega ristorna, morejo Romuni zaradi ugodnega obračunskega tečaja romunske Narodne banke, ki ga ona uporablja zaradi ugodnega finančnega sporazuma s Francijo, nuditi madrierje po 50 šilingov cif, dočim je odgovarjajoča jugoslovanska cena sh 54/6 cif.

Konkurenca francoskega lesa je vedno močna, ker francoski les ne plača carine ter je cenejši od ro-

munskega in jugoslovanskega lesa. Francija prodaja svoj les franco obala Alžir, dočim se za naš in romunski les zahtevajo cene cif. Da bi se izračunala pariteta s francoskimi cenami, se morajo naš in romunski cif cenam prišteti carina in stroški razkladanja v Alžiru. Ti stroški znašajo za madrierje, bastingse in ševrone po 105 frankov, za deske pa 127 frankov. (Razkladalni stroški za oba sortimenta znašajo po 40 frankov za tono.)

Stanje na trgu s trdim lesom

Tu je stanje še težje. Potrošnja lesa za izdelavo pohištva in luksuznih lesnih izdelkov je skoraj popolnoma prenehala. Zato more francoska proizvodnja kriti domače potrebe. Poleg tega je francoski hrast neprimerno cenejši ter notira franko vagon Pariz z ozirom na izvor in proizvodnjo:

četrtinke I. choix 25/27 mm frankov 1400 do 1500 za m³ dosse I. choix fr. 1200-1300 za m³.

Francoske žage so zboljšale svojo proizvodnjo s postavitvijo sušilnic in dobavljajo sedaj les primeroma dobre kakovosti. To se je zgodilo zaradi skoka cen za slavonsko hrastovino po devalvaciji francoskega franka. V sedanjih okoliščinah se nikakor ne more napovedati, če se bodo mogle sedanje nizke francoske cene ohraniti. Če pa bi sedanji zastoj v kupčiji trajal še nadalje, potem ni izključen niti ponoven padec cen. Če bi se pa posli poživili, bi mo-

ralo priti do skoka cen, ker so zaloge francoske majhne ter francoske žage ne bi mogle zadovoljiti povečanim potrebam.

Opozorilo izvoznikom

Francoski medstrokovni odbor še ni razdelil jugoslovanskih kontingentov za tekoče polletje ter jih najbrže ne bo razdelil niti do konca tega meseca, ker so bili predpisi v zvezi s postopkom z uvoznimi dovoljenji objavljeni šele 23. aprila.

Opazilo se je, da se jugoslovanski uvozniki pogajajo s francoskimi uvozniki glede obračunavanja ter dodelitve carinskega ristorna ter da so bili o tem izdani zelo različni sklepi. Takšno postopanje jugoslovanskih izvoznikov je popolnoma napačno. Jugoslovanski izvoznik bi moral samo izračunati svojo prodajno ceno, upoštevajoč pri tem izvozno premijo, nikakor pa se ne bi smel pogajati s francoskim uvoznikom glede razdelitve carinskega ristorna. Ta ristorno sploh ni dan našemu izvozniku, temveč naši državi ter se sploh ne tiče odnošajev med uvoznikom in izvoznikom. Za jugoslovanskega izvoznika obstoji samo premija, ki mu jo izplačuje jugoslovanska država in ki jo uporablja izvoznik, da more svoje prodajne cene nastaviti tako, da doseže potrebno rentabilnost in da je pri tem na francoskem trgu konkurenčen.

Doge

Izvozniki se opozarjajo, da se v Franciji carinijo samo rezane doge po car. post. 128. bis francoske car. tar., na katero se nanaša pogodba o car. ristornu. Če pane doge »Merrains« ko tudi rezane doge iz kovanja se carinijo po car. tar. 130. in kot takšne nimajo pravice na ugodnostni izvoz.

Cene in opis blaga

Zavod za pospeševanje zunanje trgovine se toži, da je prejel nekatere prijave brez navedbe cen ali s popolnoma nezadostno označbo. Opis blaga je bil splošen brez bližnje označbe vrste lesa, razreda in dimenzije blaga. Te pomanjkljivosti znatno otežkočujejo izkoriščanje preferencialov ter je absolutno potrebno, da se pošilja jo popolni, jasni in natančni podatki. Izvozniki, ki se ne bi po tem ravnali, tvegajo, da ne dobe potrdil in da bodo imeli zaradi tega škodo.

Postopne dobave

Izvozniki morajo za vsako pošiljko blaga, ki gre čez mejo in se posebej carini, zahtevati posebno potrdilo o izvozu. Ni do-

pustno, da se za več takšnih pošiljk zahteva eno samo potrdilo.

Naknadno izdajanje potrdil

Za prvi čas je dajal Zavod našim izvoznikom potrdila tudi za one pošiljke lesa, ki so bile poslane že prej, vendar pa po dne 1. aprila 1939 v Francijo in Alžir. Zavod je s tem hotel omogočiti izvoznikom, da dobe tudi za te pošiljke premijo. Zavod opozarja, da v bodoče ne bo več dajal potrdil za že odposlane pošiljke in si morajo izvozniki brezpogojno nabaviti potrdilo še pred odpremo blaga.

Potrdila francoskih carinarnic

Ker so naši izvozniki izrekli Zavodu bojazen, da bi se mogli smatrati francoski uvozni dokumenti kot vrednostni papirji ter bi se mogel za nje zahtevati od naših izvoznikov ekvivalent, svetuje Zavod vsem, da si skušajo priskrbeti ta dokument po svojih spediterjih in agentih v Franciji. Zavod proučuje možnost, da bodo francoske oblasti dostavljale te dokumente direktno njemu, kakor so to zahtevali naši izvozniki.

Potrjene fakture

Nekateri izvozniki so se bali, da bi mogli francoski uvozniki delati težave pri potrjevanju faktur. Teh težkoč se ni bati, ker bo francoski uvoznik v vsakem primeru obvestil našega izvoznika, da je blago v redu prejel in bi zato takšne težkoče med poslovnimi prijatelji ne smele biti. Naravno pa je, da morejo doživeti naši izvozniki razne neprijetnosti, če bi se spuščali s francoskimi uvozniki v pogajanja zaradi razdelitve carinskega ristorna.

Velika je potreba, da se naš les izvaža v Francijo in zato Zavod apelira na vse izvoznike, da se čim bolj potrudijo, da bo izvoz v Francijo kljub trenutnim težkočam živahen. Zato je potrebno, da so naši izvozniki v živem stiku s franc. uvozniki in da skušajo skleniti kupčije, čeprav v sedanjem trenutku ne bi dosegli posebnih dobičkov.

Pisarna za informacije

Na iniciativo francoske vlade so ustanovili zainteresirani francoski krogi informativno pisarno, ki naj informira zainteresirane pridobitnike, kako bi dosegli čim boljše pogoje za plasiranje svojega blaga na francoskem trgu. Enako pisarno bo ustanovil tudi Zavod v Beogradu.

Izvozniki naj poročajo Zavodu o vseh svojih izkušnjah v trgovini s Francijo.

Primerjava sedanjih cen

pri prihodu na obrežje Alžira za jugoslovanski, romunski in francoski

	frankov	jugoslov.	romunski	francoski
madrierji-batingsi cif	477'90			
carina in razkladanje	105/-	582'90	547'50	510/-
ševroni cif	477'90			
carina in razkladanje	105/-	582'90	556'35	510/-
deske:				
24 mm tombante cif .	584/-			
carina in razkladanje	127/-	711'10	711'10	665/-
18 mm tombante cif .	610'65			
carina in razkladanje	127/-	737'65	737'65	695/-
12 mm tombante cif .	646'05			
carina in razkladanje	127/-	773'05	773'05	730/-
24 mm četrtinke cif .	495'60			
carina in razkladanje	127/-	622'60	622'60	565/-
18 mm četrtinke cif .	513'50			
carina in razkladanje	127/-	640'50	640'50	595/-
12 mm četrtinke cif .	539'85			
carina in razkladanje	127/-	666'85	675'70	630/-
deske - janski les cif	433'65			
carina in razkladanje	127/-	560'65	551'80	480/-

Likeri
Dokorny

vodeča
znamka

Politične vesti

Turčija in Sovjetska Rusija podpirata bolgarsko zahtevo, da vrne Romuniji Dobrudžo Bolgariji. Enako podpirata obe državi bolgarsko zahtevo, da odstopi Grčija Bolgariji opek pas do Egejskega morja, da dobi Bolgarija potrebno zvezo z Egejskim morjem. Obe ti zahtevi Bolgarije pa podpira tudi Nemčija, ki skuša na vsak način pridobiti Bolgarijo za svojo politiko.

Jugoslovanski poslanik dr. Subotić se je sestal v Ženevi z britanskim zunanjim ministrom Halifaxom in s francoskim zun. ministrom Bonnetom. Iz Ženeve je odpotoval v London.

Na seji britanske spodnje zbornice je izjavil ministrski predsednik Chamberlain, da se je v Ženevi sestal zun. minister Halifax z zastopnikom sovjetske Rusije in francoskim zunanjim ministrom in da so bila v teh razgovorih razčlarena zelo važna vprašanja. Upa, da bo sporazum kmalu dosežen, ker je treba rešiti le še nekaj točk, ki pa ne pomenijo posebnih težav. Ne zdi pa se mu verjetno, da bo sporazum dosežen že pred binkoštnimi prazniki.

Francoski posredovalni predlog ima naslednjo vsebino: 1. Anglija, Francija in Sovjetska Rusija si jamčijo v primeru neposrednega napada medsebojno pomoč, ki bi bila avtomatična. 2. Rusija jamči tudi za poljske in romunske meje. 3. Francija in Anglija, ki enako jamčita za meje Poljske in Romunije, prideta Rusiji avtomatično v pomoč, če bi se Rusija zaradi pomoči Poljski ali Romuniji zapletla s katero drugo državo v vojno. 4. Po podpisu teh jamstev jamčita Francija in Anglija tudi za nedotakljivost baltičskih držav. 5. Po podpisu te pogodbe se takoj začne posvetovanje med generalnimi štabi vseh treh držav.

O vsebini in obsegu pogodbe z Rusijo objavljajo listi nove podrobnosti. Tako poročajo nekateri listi, da bi stopilo poročstvo za meje v veljavo šele potem, ko bi se vsaka napadena država sama najprej uprla napadalcu. Nadalje poročajo, da velja jamstvo za vse države, razen za onih devetih držav, ki so to jamstvo direktno odklonile.

Angleško-francosko-ruska zveza bo sklenjena še ta teden, najkasneje pa prihodnji teden, ker je angleška vlada sprejela francoske posredovalne predloge. Sedaj izdelujejo strokovnjaki besedilo nove zavezniške pogodbe. Govori se, da odpotuje angleški vojni minister v Moskvo, da stopi v neposreden stik s sovjetskimi vojaškimi poveljniki.

Poljski zun. minister Beck je imel prvi daljši razgovor z novim sovjetskim veleposlanikom v Varšavi Karanovom. Razgovor je bil zelo prijateljski. Poljska je pripravljena brez vseh rezerv sodelovati z Rusijo za ohranitev evropskega miru. Poudarja se še posebej, da Poljska nima nikakih vzrokov, da bi delala ovire trozvezni pogodbi med Anglijo, Francijo in Rusijo, ker ta pogajanja ne morejo škodovati Poljski. Enako stališče je zavzela tudi Romunija.

V Kremlju se je sestal sovjetski parlament. S posebnim zanimanjem pričakuje svet govor Molotova o politični situaciji.

V nemških in italijanskih političnih krogih komentirajo zelo neugodno izjavi angleškega in francoskega zunanjega ministra. Pravijo, da ti izjavi dokazujeta, da se obkoljevalna politika proti državam osi nadaljuje. S tem je bilo odklonjeno zadnje povabilo totalitarnih držav, da se sporazumno rešijo vsa vprašanja. Zaradi nadaljevanja obkoljevalne politike da se je evropski položaj znova poslabšal. Države osi Rim-Berlin bodo odgovorile na te nove obkoljevalne poskuse.

Švicarski list »N. Zürcher Zeitung« piše, da je v nemško-italijanski zvezni pogodbi posebno nejasen člen 6., ki govori o prijateljskih državah. List dostavlja k tej pripombi, da je zun. minister von Ribbentrop v svojem govoru naglasil, da tvori novi blok ogromno skupnost 300 milijonov ljudi. Ker imata Italija in Nemčija s Slovaško, Albanijo in italijanskimi kolonijami le 150 milijonov ljudi, se more dobiti nadaljnjih 150 milijonov ljudi le, če se prišteje k temu bloku poleg Japonske, Španije in Mandžurije, ki so že združene v protikominterni, še nekatere južnoevropske države.

Sovjetska vlada je zahtevala, da se udritev Alandskih otokov odgodi.

Svet Zveze narodov je sklenil, da se statut mesta Gdanska ne sme spremeniti.

Parlamentarne volitve v Angliji bodo razpisane, kakor poročajo nekateri angleški listi v jeseni 1939.

Stalna vojska Španije bo v mirnem času šla 300.000 moč.

Občni zbor Centrale industrijskih korporacij

V sredo je bil v Beogradu občni zbor Zveze industrijskih korporacij, katerega so se udeležili tudi fin. min. dr. Djuričić, kmetijski minister Nikola Beslić, ki je zastopal tudi trgovskega ministra ter minister za soc. politiko Rajaković. Navzočnost treh ministrov se je tolmačila kot dokaz, da posveča vlada napredku industrije največjo važnost.

Pred občnim zborom je bil interni sestanek industrialcev, na katerem so bili določeni novi člani uprave. Zato je bil izvoljen za predsednika beograjski župan Vlada Ilić, za podpredsednika pa Avgust Praprotnik iz Ljubljane, Djoka Djundjerski iz Novega Sada, dr. Milan Ulmanski iz Sarajeva in Toma Maksimović iz Osijeka.

Po pozdravnih brzojavkah je imel daljši govor novi predsednik Ilić, ki je med drugim dejal:

Da se doseže čimbolj racionalni gospodarski razvoj države, se je že večkrat poudarjala potreba po določitvi gospodarskega programa, po katerem bi se delalo v naši državi. Ta točka je postavljena tudi na dnevni red današnjega zbora. Ker pa določitev takega programa nikakor ni lahka stvar, predlaga, da se izvoli odbor, ki naj podrobno prouči vse to vprašanje in predloži konkretne predloge.

Cepprav smo pretežno agrarna država, je vendar postala industrija že važen činitelj v našem narodnem gospodarstvu. Njen nadaljnji razvoj je nujno potreben tudi zato, da se more zaposliti presežek kmetijskega prebivalstva. Z zadovoljstvom moremo ugotoviti, da so tudi agrarni krogi inenjena, da je industrializacija države potrebna, ker se bo s tem povečalo tudi število domačih potrošnikov agrarnih proizvodov.

Da je potrebna industrializacija države pa dokazuje tudi naša trg. bilanca. Uvažamo na leto 60-70% gotovega blaga, dočim izvažamo do 90% vsega našega blaga v nepredelanem in polpredelanem stanju. Ker je trgovinska bilanca tudi najvažnejši faktor za našo plačilno bilanco, je tudi iz tega razloga industrializacija države potrebna. Nismo pa seveda zato, da bi se Jugoslavija spremenila iz agrarne v industrijsko državo. Smo za industrializacijo samo v toliko, v kolikor so v državi zanj ugodni pogoji, t. j. surovine, delovna sila, pogonska sila ter dokler se ne doseže ravnesveje med industrijskimi izdelki in agrarnimi proizvodi.

Kar se tiče socialnih dajatev pripominja predsednik Ilić, da industrija nikdar ni bila proti socialnim ustanovam, temveč je zahtevala samo to, da se socialni ukrepi izdajajo samo v mejah, ki jih industrija more prenesti, in da ne bi vplivali ti neugodno na proces proizvodnje.

Nato je govoril o devizni politiki ter naglasil potrebo, da dobi industrija devize, ki jih za nabavo surovin potrebuje. Delati pa je treba tudi na to, da se poveča proizvodnja lanu, konoplje in

rastlinskih vlaken, da bi bila industrija čim bolj neodvisna pri nabavi surovin od tujine.

Po govoru predsednika Ilića je govoril glavni tajnik Djoka Čurčin o industrijskem in gospodarskem programu, ki ga potrebuje naša država. Nato je povzel besedo

finančni minister dr. Djuričić,

ki je najprej z največjim priznanjem govoril o delu Centrale, zlasti pa o referatu glavnega tajnika Čurčina, v katerem vidi reproduciran del vladnega programa. Nato pa je nadaljeval. Jasno je, da niti država niti Centrala ne moreta odobriti, da bi zasebna iniciativa v sedanjih težkih časih delala eksperimente, ker gotovi interesi vežejo tudi industrijo. Zato je potrebno izdelati sistem racionalizacije proizvodnje, ki bi uspešno rešil vprašanje zasebne iniciative, istočasno pa tudi vprašanje gospodarske državne politike. Konture takšnega sistema so v referatu glavnega tajnika Čurčina čeno podane. Nato se je dotaknil finančni minister raznih kritik ter med drugim omenil tudi kritiko o delovanju Narodne banke. Naglasil je, da je pri presojanju dela Narodne banke treba upoštevati tudi naš zemljepisni položaj in našo gospodarsko povezanost s totalitarnimi drža-

vami ter z drugimi državami. Ne sme se tudi pozabiti, da je naša trgovinska bilanca letos močno pasivna. Zato moramo gledati nato, da čim bolj izkoriščamo svoje surovine ter dvignemo kakovost svojih izdelkov. Ne smemo pa napraviti te napake, da bi zašli v pretirano veliko avtarkijo.

Nato je govoril kmetijski minister Bešlić, ki je med drugim dejal, da se ni treba bati, da bi prišel v nasprotje, ker istočasno zastopa tudi trgovskega ministra. Danes je namreč nastal takšen položaj, da vnovčenje kmetijskih proizvodov ne vodi kmetijski minister in izvoza teh proizvodov ne trgovinski minister, temveč o vsem tem odloča finančni minister. Pa niti ta ne more voditi svoje politike tako, kakor bi hotel, ker je vezan po raznih omejitvah ter neklih novih pojmovanjih. Pri nas so težkoče tako v kmetijstvu, ko v trgovini in industriji. Naše kmetijstvo ni zadostno intenzivno in ker ni zadosti rentabilno, moramo pomagati kmetovalcem z raznimi premijami, da se poveča proizvodnja industrijskih rastlin. Ravno tako moramo na vsakem koraku pomagati tudi naši industriji. Izjavlja, da bo vlada še nadalje podpirala industrijo, ker se zaveda njene važnosti.

Sledil je referat dr. Živadinovića o socialnem zavarovanju, o katerem smo že poročali. Referatu je sledila živahna debata, nakar je poročal dr. Gregorić o finančnih vprašanjih. Nato je bila skupščina zaključena.

Zasebni kliring s Češko in Moravsko

Navodila Narodne banke

Narodna banka je objavila komunikate, da se mora bodoči plačilni promet s Češko in Moravsko vršiti po zasebnem kliringu. Na podlagi tega bo izdajala NB našim izvoznikom klirinške čke za njih terjatve na Češkem in Moravskem. Ti čeki bodo potrdilo za plačane zneske. Zasebni kliring s Češko-Moravsko začne funkcionirati 25. maja. Imel bo trajnejši značaj ter bo veljal vsaj eno leto, razen seveda, če spet ne pride do nepredvidenih dogodkov.

Na predlog NB je izdal finančni minister pooblaščenim zavodom naslednja navodila glede zasebnega kliringa s Češko-Moravsko: 1. Pooblašča se NB, da izdaja klirinške čke, s katerim se potrjuje plačilo zneska pri Zemski banki v Pragi v korist dotičnega jugoslov. koristnika. Ti klirinški čeki se morejo realizirati edino s prodajo na borzi za plačila v češko-moravskem protektoratu.

2. Uvozniki blaga, ki je uvoženo iz protektorata, se morejo razdolžiti svojim češkim upnikom s 100 odstotnim nakupi na borzi po pooblaščenih zavodih terjatev, ki izvirajo iz nakupov v protektoratu ali ev. po drugih neblagovnih osnovah, toda le proti dovoljenju NB.

3. Pooblašča se NB, da izda potrebna navodila za izvajanje teh transakcij v plačilnem prometu s protektoratom.

Navodila Nar. banke

Narodna banka je nato izdala naslednja navodila:

1. Začenši z 22. majem bo začela izdajati NB za krone, plačani pri Zemski banki v Pragi klirinške čke, ki bodo služili kot potrdilo o plačanih zneskih. Izvozniki bodo mogli realizirati te čke samo s prodajo na borzi po pooblaščenih zavodih za plačila v Češko-Moravski v smislu deviznih predpisov.

2. Klirinški ček se prenese z žiro. Če se glasi ček na več imen (n. pr. na banko za račun izvoznikov), se more prenesti s

skupnim indosmanom vseh koristnikov, ki so navedeni v označbi naslovljenec čeka.

3. Pri plačilu uvoženega blaga iz protektorata se mora razlikovati stari uvoz od novega. Kot star uvoz se razume ves uvoz v našo državo z navedenega ozemlja pred 12. oktobrom 1936, ki se mora plačati: s 50% vplačilom po pooblaščenih zavodih na stari zbiralni račun po tečaju din 180,14158 za 100 Kč, drugih 50% pa z nakupom klirinških čekov po pooblaščenih zavodih na domačih borzih.

Ves bodoči uvoz ko tudi uvoženo blago do 12. oktobra 1936. se more v celoti plačati z nakupi klirinških čekov po privatnem kliringu na borzi. Borzni zaključki veljajo kot dovoljenja NB za kompenzacijo.

4. Da se olajša poslovanje, se dovoljuje terminska trgovina na borzi s klirinškimi čeki na krone. Rok termina sme biti največ tri mesece.

5. Vsa neblagovna plačila se morejo prav tako plačati z nakupi klirinških čekov na borzi, toda na podlagi predhodno nabavljenih pismenih dovoljenj NB.

6. Posredovanje med izvozniki in uvozniki morejo opravljati samo pooblaščeni zavodi za poslovanje z devizami in valutami (II), ki tudi izvršujejo zaključke na borzi.

7. Opravičba obveznosti po izvoznikiških potrdilih, izkoriščenih za izvoz blaga iz Češko-Moravske, se izvršuje s spremnimi pismi NB o dostavi klirinških čekov s klavzulo v tem smislu ter borznimi zaključnicami (številka, datum).

8. Provizije se plačujejo na isti način kakor po kliringu z Nemčijo, t. j. 25% od uvoznika (od zneska, ki se plača na zbiralni račun ko tudi od vrednosti kupljenih klirinških čekov po borznem tečaju) in 25% od izvoznika (za vrednost prodanega klirinškega čeka). Minimalna provizija je 50 din.

Tako dober tek vzbuja

naravna Rogaška slatina, da so se po zgodovinskih podatkih prebivalci okolice za časa lakote v 30letni vo ni izogibali, piti to vodo, ker jim je povzročila prevelik tek.

9. Da se olajša poslovanje, morejo pooblaščeni zavodi otvarjati posebne račune v kronah pri NB pri teritorialno pristojnih bančnih sedežih, in sicer po naslednjih pogojih.

a) Pooblaščeni zavodi morejo, a ne morajo, otvarjati posebne račune pri NB. Zavodom, ki teli ne bodo imeli, se bodo dostavljali klirinški čeki. Zaostanke neizkoriščenih zneskov se bodo izdajali tudi čeki.

b) Seznam podpisov pooblaščenih oseb morajo poslati podružnici NB, pri kateri se hoče odpreti tekoči račun.

c) Pooblaščenim zavodom, ki bodo imeli račune v kronah, NB ne bo znova izdajala čke v breme njih terjatev po teh računih.

č) Prošnje za otvarjanje računov morajo zavodi vložiti pri teritorialno pristojnih sedežih NB, ki morajo o svojem sklepu obvestiti prosilce.

d) Vsak pooblaščen zavod, ki kupi za račun svojih komitentov na borzi klirinški čke na krone, jih more pravilno žirirane dostaviti NB z nalogom, da se znesek odobri njegovemu posebnemu računu čekovnih kron.

e) Ti računi se bodo doticali tudi z ostanki čekov na krone, ki jih bodo pooblaščeni zavodi dostavljali Nar. banki zaradi likvidacije posameznih izplačil koristnikom iz protektorata. Čeki na krone, ki se pošiljajo NB v korist računa pooblaščenega zavoda pri NB, se morajo vedno izvesti po borzi.

f) S svojimi terjatvami po teh računih smejo zavodi razpolagati samo za izplačila v Češko-Moravski v smislu deviznih predpisov ter na podlagi seznamov, ki se morajo dopolnjevati in dostavljati NB na dosedanjih obrazcih ter na isti način ko dosedaj. Ti seznam se morajo posebej izpolnjevati za plačilo obveznosti za uvoz pred 12. oktobrom 1936. ter morajo imeti na gornjem desnem vogalu napisano: »stari uvoz 50 in 50 od sto« s posebnimi seznam za plačanje obveznosti po navedenem datumu z označbo: »Novi uvoz 100 od sto.« Terjatve po teh računih se morajo likvidirati v roku 15 dni. Ta rok velja tudi za realizacijo klirinških čekov.

g) V vseh drugih primerih, v katerih prejme NB od Zemsko banke obvestilo o zneskih.

h) V vseh drugih primerih, v katerih bo v nalogih, ki jih prejme NB od Zemsko banke v Pragi, označeno, da je znesek v kronah plačan, oz. da se more plačilo izvršiti po pooblaščenem zavodu v korist izvoznika ter za primer, da ima dotični pooblaščen zavod kronski račun pri NB, se ne bodo izdajali klirinški čeki na krone, temveč se bodo zneski potrjevali v računih dotičnih zavodov. O potrjevanju kronskih računov, bodisi da se izvršujejo pri bančni centrali ali podružnici, bo NB obvestila pooblaščen zavod ter mu tudi sporočila ime domače firme, v katere korist je bilo izvršeno plačilo z označbo potrebne izjave za opravičbo.

i) V kolikor bi realni posli zahtevali, je dovoljeno virniranje z računi čekovnih kron z računi enega zavoda na isto takšen račun drugega pooblaščenega zavoda.

Ljubljanski velesejem

od 3. do 12. junija 1939.

45. razstavna prireditev

600 razstavilalec iz 12 držav. Najraznovrstnejše blago. Posebne razstave: Pohištvo. Avtomobili. Narodne vezenine.

Polovična vozna na železnici. Pri postajni blagajni kupite rumeno železniško izkaznico za din 2.-. Zrebanje vstopnic za dobljke v vrednosti okrog din 100.000.-

Izdajanje dovoljenj za uvoz surovin v 3. tromesečju

Na zahtevo uvoznikov surovin iz neklirinskih držav, da se namreč domačim industrijskim podjetjem zagotove pravočasno potrebne surovine, ki se uvažajo iz čezmorskih držav, je uvozni odbor pri Narodni banki sklenil, da že sedaj izdaja dovoljenja za uvoz surovin v breme 3. letošnjega tromesečja. Zato poziva uvozni odbor vse zainteresirane uvoznike, ki so že izkoristili svoje kontingente za 1. polletje, da vložijo prošnje za uvoz njim potrebnih surovin v 3. tromesečju, in sicer po sedanji obrazci, ki se dobe v vseh podružnicah Narodne banke. Dovoljenja za uvoz in plačilo se bodo izdajala uvoznikom samo v mejah razpoložljivih kontingentov v času od 1. julija do 30. septembra. Sedaj izdana dovoljenja se torej morejo izkoristiti za uvoz, carinjenje in plačanje šele začenši s 1. julijem. Predhodno dovoljenje za uvoz daje uvoznikom možnost, da pravočasno sklenejo kontrakte s tujimi firmami glede dobave blaga. Domači uvozniki bodo s tem pravočasno informirani tudi o možnosti svojega uvoza za prihodnje tromesečje, ter ne bodo imeli nepotrebnih stroškov z ležarinami, vračanjem blaga v tujino itd. (Iz pisarne uvoznega odbora pri Narodni banki.)

Cena vstopnicam in legitimacijam

za obisk Ljubljanskega velesejma, ki bo od 3. do 12. junija t. l.

1. Za tiste, ki bodo s pomočjo rumene železniške izkaznice a din 2.— izkoristili 50% popust na železnici:

a) ako je vozna karta do Ljubljane veljala do din 25.—, dobi obiskovalec pri velesejemski blagajni vstopnico za din 10.—, ki daje pravico do enega dnevnega in enega večernega obiska velesejma;

b) ako je karta veljala do din 60.—, dobi obiskovalec vstopnico za din 15.—, ki daje pravico na tri dnevne in tri večerne obiske velesejma;

c) ako je karta veljala preko din 60.—, dobi obiskovalec vstopnico za din 25.—, ki daje pravico na pet dnevnih in pet večernih obiskov velesejma.

2. Za Ljubljance, odnosno tiste, ki se voznih olajšav ne bodo posluževali, stane legitimacija din 25.— in daje pravico na 10 dnevnih in 10 večernih obiskov velesejma.

Vstopnica za enkratni poset velesejma stane din 10.—.

Denarstvo

Denarni zavodi niso dolžni izročevati Drž. hip. banki pupilarnih vlog, ki so jih zbrali do 1. aprila 1933. Na to se znova opozarjajo denarni zavodi.

Novi upravni odbor zavarovalnice Rossija Fovsner v Beogradu se je konstituiral. Predsednik je Vlada Ilić, predsednik beograjske občine, podpredsednika sta Damijan Branković, podpredsednik upravnega odbora Jugoslov. udružene banke in inž. Tomo Knez, industrialec iz Ljubljane.

Za predsednika beograjske borze je bil zopet izvoljen bivši min. predsednik dr. Milan Stojadinović. Napovedi, da bo izvoljena čisto nova uprava, se torej niso uresničile.

Madžarska narodna banka je vzela iz prometa bankovce po 10 pengov z datumom od 1. februarja 1929. Bankovci pa veljajo kot zakonito plačilno sredstvo še do dne 30. novembra 1939.

Državni proračun Turčije predvideva 251,06 milijona turških lir izdatkov in 261,26 milijona lir dohodkov. Proračun je torej aktiven za 10 milijonov turških lir.

Na prodaj je rudnik črnega premoga najboljša kakovosti. Poizvedbe pri Kmetiski posojilnici v Ljubljani.

† Josip Lenarčič

Tik pred zaključkom lista smo prejeli žalostno vest, da je umrl na Vrhniki po daljši bolezni veleposestnik in industrialec ter eden najodličnejših slovenskih gospodarskih mož g. Josip Lenarčič. Pokojnik se je rodil leta 1856. na Vrhniki in je več ko pol stoletja, tudi še v visoki starosti, deloval za napredek slovenskega gospodarstva. Pri tem se je odlikoval zlasti po jasnosti svojih nazorov, a tudi po odločnosti, s katero je branil in se boril za dobro stvar. Pokojni Josip Lenarčič je bil podkovan v vseh strokah našega narodnega gospodarstva, da se tudi v vseh poznajo sledovi njegovega uspešnega dela. Bil je znan kot izvrsten konjerec ter je zlasti v Kmetijski družbi dolgo vrsto let kot ud njenega glavnega odbora z uspehom deloval za napredek našega kmetijstva. Mnogo zaslug si je pridobil pokojnik tudi za naše denarništvo. Njegova iniciativnost za gospodarski napredek se kaže tudi v tem, da je bil med ustanovitelji Zveze slovenskih zadrug ter njen prvi predsednik (1907—1910). Takrat je doživel pokojnik tudi silno težka razočaranja, a vendar ni njegova dobra volja niti najmanj popustila. Posebno uspešno se je pokojnik uveljavljal tudi v naši Zbornici za

TOI ter bil dolgo vrsto let tudi njen zastopnik v deželnem zboru, nato njen predsednik in skoraj do zadnjega tudi član zborničnega sveta. Nemogoče nam je v teh par vrsticah tudi le na kratko opisati vse velike zasluge pokojnika za naše gospodarstvo in za naš narod. Naj za danes poudarimo le to, da je redko imela Slovenija gospodarsko tako vsestransko naobrazjenega, pri tem pa delavnega javnega delavca kakor je bil pokojni Josip Lenarčič. Večna slava njegovemu spominu! Žalujemo pa naše iskreno sožalje!

gljive. Državne banke bi lahko dale mnogo milijonov na razpolago, nekaj bi spravili skupaj naši denarni zavodi, nekaj pa javnost. Pred desetletji je začela petrolejska industrija v Ameriki z delom malih ljudi. Vsakdo je malenkost prispeval, izdale so se delnice ali deleži po en dolar in celo po pol dolarja. Poziv na narod gotovo tudi pri nas ne bi ostal brez zadostnega odziva. A. B.

Čemu nam sintetični bencin?

Pred par dnevi so nekateri listi poročali, da se že delajo načrti za postavitev velike, moderno urejene tovarne, kjer naj bi se iz rjavega premoga pridobival bencin. Ta vest je baje nastala zato, ker so zadnji poslali v Nemčijo par vagonov premoga iz Kreke v Bosni, da bi ga preskušili, če se more iz njega pridobivati sintetični bencin. Nekateri so tudi že vedeli poročati, da so se poskusi posrečili.

Sedaj prihaja z odločujočega mesta iz Beograda vest, da pri nas nihče resno ne misli na zgraditev tovarne za sintetični bencin. Premog iz Kreke so poslali v Nemčijo le, da se preizkusi, če je uporaben za izdelavo polkoka, ki naj bi se porabil v plavžarstvu. Analiza premoga iz Kreke pa je bila negativna.

Vsak dober Jugoslovčan se veseli razmaha naše mlade industrije in pozdravlja vsako iniciativo na tem polju. Saj nam je industrija tako zelo potrebna, posebno Sloveniji, ki je agrarno pasivna pokrajina in ki more le z industrijo prehraniti svoje prebivalstvo in spraviti brezposelne pod streho. Zato bi tudi mi pozdravljali ustanovitev takega podjetja, če bi mogli le količkar verovati, da ima takšno podjetje gospodarsko upravičenost. Te vere pa ne moremo nikakor imeti. Naj damo kratko primer. Tako bi bilo nesmiselno graditi na Savi v Trbovljah veliko hidrocentralsko z ogromnimi stroški, ko imamo vendar pred nosom neizčrpne skladišče dobrega, čeprav le rjavega premoga. Ne samo to, premogovni prah odvažajo in zasipajo z njim jame, ker ne vedo, kar z njim. Greh bi bil, graditi vodno elektrarno, ko imamo vendar premogovni prah zastoj.

Isto velja tudi za sintetični bencin, ki je neprimerno dražji kot naravni, iz nafte pridobljeni. Ali nima Jugoslavija izredno velika ležišča dobrega kamenega olja, ležišča, za katera nas inozemstvo zavida? Saj že samo pogled na zemljevid kaže, da morajo biti pri nas ležišča nafte, ker so naša pogorja nadaljevanje Transilvanskih Alp. Obronki bosanskih gora in stajerskega hribovja so vendar rob nekdanjega morja, ki je pokrivalo ogrsko nižavje. Zato tudi črpajo nafto v Zistersdorfu na Gradiščanskem in pri Lispi na južnozahodnem Madžarskem ob Dravi, zato vrtajo pri nas za kamenim oljem pri Selnici ob Muri, kjer je ugotovljeno, da se pod zemljo raztezajo velika naftna polja. In naša država naj vtakne stotine milijonov v tovarno za sintetični bencin, ki bo najmanj štirikrat dražji

kot naravni in bi ga pridobivali le v omejenem obsegu, dočim se za ležišča kamenega olja mnogo premalo brigamo?

Ali se pri nas res ne dajo dobiti sredstva za črpanje nafte in za njeno rafiniranje? Ali vsaj za črpanje kamenega olja in za njega izvoz, če že za enkrat ne bi bilo dovolj domačega denarja za predelavanje nafte? Za začetek investicije nikakor ne bi bile nezmogljive. Državne banke bi lahko dale mnogo milijonov na razpolago, nekaj bi spravili skupaj naši denarni zavodi, nekaj pa javnost.

Navodila za posebni prispevek v obrambni sklad

Finančni minister je predpisal za izvrševanje določb § 19. finančnega zakona v smislu točke 2. pod II. sledeča navodila:

V osnovo posebnega prispevka se šteje praviloma celotna davčna obremenitev preteklega leta vseh pravnih in fizičnih teles z neposrednimi davki (osnovni, dopolnilni, minimalni, posebni davčni dodatek), ki se sumarno knjižijo v glavni občinski davčni knjigi ali knjigi davčne uprave, in sicer za te davčne vrste: zemljarino, zgradarino, pridobnino, družbeni davek, rentnino po razporedu in samski davek. Ne spadajo pa v to osnovo: davek na poslovni promet (splošni in skupni); luksuzni davek in vojnika.

Izjemno od pravila po čl. 1. se v smislu t. 3. pod II. § 19. fin. zakona uporabi tekoča obremenitev kot osnova za posebni prispevek v tehle primerih.

1. pri osebah, ki se prvič obdačijo s katero izmed davčnih oblik po čl. 127. zakona o neposrednih davkih (novi davčni zavezanci), se odmeri posebni prispevek hkrati z dotičnim rednim davkom in se šteje za končno odmero hkrati s končno odmero tega davka, če se pa določi ta začasno, velja to tudi za prispevek;

2. pri osebah, ki plačujejo pridobnino po glavnih davčnih knjigah, kakor: a) trgovski potniki in agenti, — b) obrati iz II. skupine t. 3. čl. 42. zak. o neposrednih davkih (potujoči obrati), — c) zastopniki zavarovalnic, ki niso v službenem razmerju — in d) prodajalci srečk državne razredne loterije plačujejo posebni prispevek hkrati s pridobnino in se odmerja skupno. Pri d) se odbije del za občino oz. za banovino;

3. pri osebah, zavezanah davku na dividende se pobira prispevek hkrati s tem davkom;

4. pri rentnini, ki se odteguje

po čl. 71. zakona, se pobira hkrati tudi prispevek;

5. pri osebah z uslužbenskim davkom se:

a) pri tistih, ki plačujejo davek v gotovini, pobira posebni prispevek hkrati s tem davkom in odmerja na isti način;

b) pri tistih, ki plačujejo uslužbenški davek v znamkah, se pobira posebni prispevek v gotovini in istočasno; gospodar mora odbiti ta prispevek in ga na koncu meseca oddati davčni upravi;

c) ob izdajanju davčnih kart uslužbenskega davka na služničad se pobere posebni prispevek in to zapiše na karti.

Izredni 1%ni prispevek se računa v osnovo posebnega prispevka, enako tudi samski davek, ki se odmerja hkrati z uslužbenskim.

Kot posebni prispevek od uslužbenskega davka se pobira polovica dotičnega pavšalnega zneska.

Pri uporabi višje stopnje ne sme biti posebni prispevek večji od prispevka po najbližji nižji stopnji in razlike. Ta omejitev ne velja za zneske nad 15 milijonov din.

Trajne oprostitve se ne vštejajo v osnovo za odmero prispevka. Začasne oprostitve pa se upoštevajo za odmero tako, da se vnese v osnovo dotični idealni odmerjeni davek.

Spremembe v višini obremenitve, ki nastanejo zaradi pritožb ali drugače (odpis ker ni več objekta ali sprememba subjekta), se takoj uradoma upoštevajo in se spreminjajo tudi višina prispevka. To se opravi ob mesečnih pregledih po predpisih za neposredne davke.

Da bi se mogla višja ali nižja stopnja pravilno uporabljati, po t. 8. oz. 9. § 19. fin. zak., se je ravnati takole:

a) z javnim oglasom (v časopisu in z lepaki) opozore davčne uprave vse zavezanec prispevka, da — kolikor želijo — do konca januarja prijavijo število živih maloletnih otrok zato, da si pridobe olajšave po t. 8.;

b) podatke o osebah samcih nad 30 let si priskrbe davčne uprave same.

Dokler se ti podatki zbirajo, bodo davčne uprave pripravile vse potrebno za odmero prispevka.

Davčna oblastva bodo odpošiljala pobrane zneske vsak mesec Državni hipotekarni banki na račun Fonda narodne odbrane po predpisih uredbe, zadavne občinske uprave pa davčnim upravam.

Lesne cene na ljubljanski borzi

dne 25. maja 1939.

Smreka, jelka:	din	čfr
Hlodi I., II., monte . . .	150'—	190'—
Brzojavni drogovi . . .	155'—	185'—
Bordonski merkantilni . . .	180'—	200'—
Filerji do 5/6' . . .	200'—	220'—
Trami ostalih dimenzij . . .	180'—	200'—
Škorete, konične, od . . .		
16 cm dalje . . .	390'—	410'—
Škorete, paralelne, od . . .		
16 cm dalje . . .	465'—	505'—
Škorete, podmerne, od . . .		
10—15 cm dalje . . .	395'—	425'—
Deske-plohi, kon., od . . .		
16 cm dalje . . .	340'—	370'—
Deske-plohi, par., od . . .		
16 cm dalje . . .	370'—	400'—
Brusni les za celulozo . . .	135'—	145'—
Kratice, za 100 kg . . .	38'—	42'—

Bukev:		
Hlodi, od 30 cm dalje, I., II.	100'—	130'—
Hlodi za furnir, čisti, od 40 cm dalje . . .	200'—	230'—
Deske-plohi, naravni, neobrobjeni, monte . . .	250'—	290'—
Deske-plohi, naravni, oštrorobi, I., II. . . .	420'—	500'—
Deske-plohi, parjeni, neobrobjeni, monte . . .	320'—	370'—
Deske-plohi, parjeni, oštrorobi, I., II. . . .	530'—	630'—

Hrast:		
Hlodi I., II., premera od 30 cm dalje . . .	200'—	300'—
Bordonski . . .	750'—	850'—
Deske-plohi, boules . . .	800'—	900'—
Deske-plohi, neobrobjeni I., II. . . .	700'—	750'—
Deske-plohi, oštrorobi (podnice) . . .	800'—	900'—
Frizi I./II., širine 5, 6 in 7 cm . . .	710'—	780'—
Frizi I./II., širine od 8 do 12 cm . . .	800'—	920'—

Oreh:		
Plohi, neparjeni, neobrobjeni I., II. . . .	800'—	900'—
Plohi, parjeni, neobrobjeni I., II. . . .	1000'—	1100'—

Brest:		
Plohi, neobrobjeni I., II.	480'—	550'—

Javor:		
Plohi, neobrobjeni I., II.	500'—	600'—

Jesen:		
Plohi, neobrobjeni I., II.	800'—	900'—

Lipa:		
Plohi, neobrobjeni I., II.	450'—	550'—

Parketi:		
hrastovi, za m ² . . .	58'—	68'—
bukovi, za m ² . . .	35'—	45'—

Drva:		
bukova, za 100 kg . . .	10'—	12'—
hrastova, za 100 kg . . .	8'50	10'50

Oglje:		
bukovo, za 100 kg . . .	49'—	55'—
«canella», za 100 kg . . .	56'—	60'—

Iz združnega registra

Vpisale so se naslednje zadruge: Zadruga »Krekov delavski dom« na Duplici, »Dom cestnih železničarjev« v Ljubljani, Stavnica zadruga »Naš dom« v Radomljah. Lesna zadruga na Rakeku, Hranilnica in posojilnica v Sv. Jakobu v Slov. goricah, Obrtno čevljarstvo »Ljubelj« v Trzinu in Kreditna zadruga z o. jamstvom v Zagorju ob Savi.

Razdružila se je in prešla v likvidacijo Delavska nabavljalna zadruga v Šoštanju. Likvidator Franc Nachtigall, delavec v Šoštanju. Nadalje se je razdružila in prešla v likvidacijo Delavsko-kmečka hranilnica in posojilnica v Trzinu. Likvidatorja: Rok Stegnar, predilniški mojster in Karel Smole, teh. mojster, oba v Trzinu.

Znižane cene na železnici

se bodo mogli poslužiti vsi, ki bodo potovali na letošnji velesejem v Ljubljano. Na postajni blagajni kupijo poleg cele vozne karte do Ljubljane še rumeno železniško izkaznico za din 2.—. Ko bodo dobili potrdilo o obisku velesejma, bodo imeli s to izkaznico in s staro karto brezplačen povratek. V Ljubljano lahko potujejo že od 31. maja do 12. junija, vračajo pa se od 3. do 17. junija.

Za naročila vseh trgovskih, uradnih in drugih tiskovin se priporoča

TISKARNA MERKUR
LJUBLJANA, Gregorčičeva 23 Tel. 25-52
LASTNA KNJIGOVESNICA

Dobave - licitacije

Štab za utrjevanje na Vrhniki sprejema do 31. maja ponudbe za dobavo smrekovih in borovih gred, desk, letev in štafl.

Predelava stare bronaste žice v novo žico. Direkcija pošte v Ljubljani razpisuje v tretjič oddajo pre-

delave 5787 kg stare bronaste žice in bakrenih odpadkov v novo silicium bronasto žico, 2,5 mm, z neposredno pismeno pogodbo na dan 3. junija 1939. Pogoji in obe neposredni pismeni pogodbi za oddajo predelave označenih odpadkov, se lahko pogledajo ali kupijo po din 30/- v pisarni direkcije.

Komanda pomorskega arzenala v Tivtu sprejema do 3. junija ponudbe za dobavo železne pocinkane

pločevine, raznih predmetov iz stekla, bombažnega sukanca in 800 kg kvasa.

Komanda podmorničke flotile v Šibeniku sprejema do 2. junija ponudbe za dobavo železnih postelj in posteljnakov iz morske trave.

Komanda pomorskega arzenala v Tivtu sprejema do 5. junija ponudbe za dobavo raznih pil, rašpl, žebličkov, žičnikov ter železnih igel; 7. junija jeklene vrvice, plo-

čevinastih sponk, mornarskih nožev in piščalk, elektrotehničnega materiala, rezervnih delov za pisalne stroje, raznih kemikalij; 10. junija kreozotnega olja, transmisijских jermen, platna, sukanca, lepenke idr.

Artilerijsko tehnični zavod mornarice Lepetane sprejema do 4. junija ponudbe za dobavo borovih gred in jesenovih gredic.

Direkcija drž. rudnika v Kaknju sprejema do 7. junija ponudbe za dobavo spiralnih svedrov, nepremočljive obleke iz impregniranega platna; 14. junija pocinkanih vodovodnih cevi.

Štab mornarice kralj. Jugoslavije v Zemunu sprejema do 10. junija ponudbe za dobavo 3000 letnih mornarskih maj in 8000 parov mornarskih bombažnih nogavic; 13. junija kositra, bele kovine, svinca, svinčene pločevine; 15. junija spiralnih in drugih svedrov, okroglega železa, orodnega jekla.

Uprava vojno-tehničnega zavoda v Kragujevcu sprejema do 6. junija ponudbe za dobavo kartonskih kapselnov (čaura) za signalizacijo, raznih ščetk; 10. junija hidravličnih dvigal, strojev za ostrenje orodja in spiralnih svedrov; 12. junija strojnih delov.

Komanda podvodnega orožja v Kumboru sprejema do 10. junija ponudbe za dobavo čistega petroleja; 12. junija raznih olj; 4. junija raznih svedrov, glodal, matic idr.

LICITACIJE

Dne 27. maja bo pri štabu za utrjevanje v Ljubljani licitacija za dobavo raznih držajev za orodje, dalje lopat, vil, grabelj, klešč i. dr.; 9. junija električne centrale; 12. junija drobilnice lažjega tipa za kamen.

Uprava zavoda »Sarajevo« v Sarajevu sprejema do 13. junija ponudbe za dobavo raznega usnja.

Dne 27. junija bo pri Upravi drž. monopolov v Beogradu licitacija za dobavo kartona za škatle za potrebe tobačnih tovarn.

Direkcija drž. železnice v Ljubljani sprejema do 19. junija ponudbe za razpisano kolodvorsko okrepčevalnico na postaji Kotoriba.

Dne 2. junija bo pri centralni direkciji drž. rudarskih podjetij v Sarajevu licitacija za dobavo raznih pisalnih strojev; 20. junija hrastovega jamskega lesa; 27. junija tovornega avtomobila za rudnik Velenje.

Dne 9. junija bo v skladišču 1. oddelka vojno-tehničnega zavoda

Slovenia Transport

Ljubljana

Telefoni: 27-18, 37-18,

37-19 carinska pisarna

24-19 po uradnih urah

Tarifni biro

v vseh carinskih in železniških zadevah — Tarifi — Proračuni — Kontrola carinskih deklaracij, tovornih listov itd. — Reklamacije — Inkaso — Vse tovrstne informacije brezplačno.

v Hanrijevu pri Skoplju licitacija za dobavo svilenega platna in gaze ter voinenega sukna.

Dne 1. junija bo pri upravi zavoda »Obilicevo«, Kruševac-Obilicevo licitacija za dobavo telefonskega podzemnega kabla in pribora; 2. junija raznih ležajev; 3. junija 144% oleuma, 2 sodčkov za nitrocelulozni smodnik; 6. junija svedrov, žag, škarij, lopat idr. ter kovaškega, livarskega in lesnega premoga; 7. junija raznih pirometrov, termometrov, manometrov idr.; 8. junija azotne kisline in toluola; 9. junija instalacije za sulfitaš trotil; 10. junija železnih in aluminijastih kotlov; 13. junija instalacije za kristalizacijo difenilamina; 1. julija za popravilo kemijskega laboratorija v Obilicevu.

Dne 10. junija bo pri štabu mornarice kralj. Jugoslavije v Zemunu licitacija za dobavo modre polvolnene tkanine in mornarskih kocev; 12. junija raznega orodnega jekla in lanenega platna; 15. junija raznih žarnic, plinskega olja, motornega bencina, bencin-alkohola in motornega olja; 16. junija olja za gorivo in plinskega olja; 20. junija raznih kotlovskih, parovodnih in vodovodnih cevi iz jekla; 22. julija raznega elektrotehničnega materiala.

Dne 13. junija bo pri zavodu »Sarajevo« v Sarajevu licitacija za dobavo raznega usnja.

Dne 16. junija bo ustna licitacija pri komandi dravskega žandarmerijskega polka v Ljubljani za dobavo 250 m³ bukovih drv.

(Predmetni oglasi so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani na vpogled.)

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani naznanja žalostno vest, da je na Verdu pri Vrhniki umrl gospod

Josip Lenarčič

bivši zbornični predsednik in dolgoletni zbornični svetnik

Zaslužnega slovenskega gospodarja, ki je skozi dolgo vrsto let žrtvoval svoje sposobnosti in moči za dobrobit slovenskega gospodarstva ohranimo trajno v hvaležnem spominu.

Ljubljana, dne 26. maja 1939.

Zbornica za TOI.

V neizmerni žalosti javljamo, da je naš nepozabni nad vse ljubljeni, plemeniti soprog, oče, ded, brat, tast in svak

Josip Lenarčič

industrijalec, veleposestnik itd.

odlikovan z redi sv. Save III., Jugoslovanske krone IV., Belega orla V. itd.

preminul 26. maja v 84. letu, previden s tolažili sv. vere.

Na binkoštno nedeljo 28. maja, ob 15. uri, bo položen na pokopališču pri Sv. Antonu na Verdu k večnemu počitku.

Maše zadušnice se bodo brale v torek 30. maja ob 8. uri v cerkvi Sv. Antona na Verdu.

VERD pri Vrhniki 26. maja 1939.

ANA roj. KOTNIK, soproga, ZORA, hči, ing. MILAN, sin, MILOŠ, vnuk, NINKA roj. STARE, sinaha, dr. LOVRENCIČ IVAN, zet in ostalo sorodstvo.

NAJ V MIRU POČIVA!

Davčni svetovalec

Izplačevanje nakazil na podlagi pobotnic od strani državnih blagajen

G. F. S. v. M.

Vprašanje: Državne blagajne zahtevajo pobotnico še preden se potrjena vsota izplača. Praktično vodi to lahko do zlorab, kakršne so se že pripetile. Ali bi ne bilo umestno, da se v tem pogledu izpremeni zakon o drž. računovodstvu.

Odgovor:

Po čl. 23. pravilnika za poslovanje računovodstvenih odsekov finančnih direkcij in za računsko-blagajniško službo davčnih uprav je treba pobotnico dvakrat podpisati. Oni, ki naj prejme denar, podpisuje najprej priznanico kot tako, drugič pa tako zvano monetno klavzulo. Samo priznanico mora naprej podpisati, dočim podpisane monetno klavzulo še le pri izplačilu, to je, ko denar prejme. Pri izplačilih po Poštni hranilnici potrjuje oni, ki imajo denar dobiti, na čekovni nakaznici prejem denarja in ni potrebno, da predhodno predlagajo pobotnico. Tako postopa finančna uprava.

Vojaške in druge uprave zahtevajo priznanico, toda tudi oni ne smejo predhodno zahtevati, da se jim podpiše tudi monetna klavzula. Pri izplačilu mora namreč prejemnik navesti še le denarne vrste, katere je dobil izplačane in takrat podpiše še enkrat, da je denar prejel ter dostavi datum prejema. Po predpisih se torej nihče ne sme siliti, da pri predložitvi pobotnic razen pobotnice podpiše pobotnico dvakrat, torej tudi na mestu, na katerem bi se mogla naknadno vpisati monetna klavzula.

Davčno jamstvo družabnikov?

I. K. v. Kr.:

Vprašate, v koliko jamčijo družabniki odn. solastniki podjetja za plačilo davka na poslovni promet?

Za davek na poslovni promet pridobitne družbe jamčijo vsi solastniki podjetja solidarno v smislu določil čl. 7. zakona o davkih na poslovni promet, kajti promet se vrši pri takih družbah na račun in interes vseh družabnikov, zбог česar se mora reči, da vsi družabniki samostojno v smislu zakona o poslovnem davku sodelujejo pri opravljanju prometa.

Prihodnja številka »Trgovskega lista« izide zaradi binkoštnih praznikov šele v sredo, dne 31. maja.

Fr. Zelenik:

Veselite se delom

Učili so nas in tudi sicer slišimo trditve, da je delo blagoslov. Rečemo pa lahko, da za takim hvaljenjem dela večkrat tiči nekaj hinavščine, saj imajo nekateri pri tem pred očmi staro smešnico, da je delo lepo, če se gleda, kako drugi delajo. Beseda delo ima zelo velik obseg. Velika je razlika med delom in delom. Delo je lahko zanimivo in prijetno, če se dela z veseljem in voljo, lahko je pa tudi le robota ali po jugoslovansko »kuluka«. To je tisto delo, ki ga narekuje neizprosni »moraš«, ki se dela brez zanimanja, brez veselja. To delo je naporno, je težavno, pa naj je duševno ali telesno.

Današnje čase je jako težko, da bi si vsak izbral delo in poklic, do katerega ima veselje in sposobnost. Prenapolnjeni so poklici, poleg tega pa silijo družinske in druge okoliščine mladino v poklice, za katere nima niti poklica niti veselja. Ali tudi taki se morajo posvetiti delu in zaposlitvi z vso dušo in z vso vnetostjo, sicer vse življenje ne bodo imeli uspeha.

Ni bilo malo takih, ki so označevali stare čase za zlate čase. Toda s takim poveljevanjem so delali krivico starim časom, kajti časi niso bili nikdar dobri ali zlati, temveč vselej se je bilo treba boriti. Le toliko moremo priznati, da se je pred svetovno vojno nudila večja možnost osamosvojitve. Zadostovala je razmeroma majhna glavica za osamosvojitve. Danes je potrebna znatno večja glavica. Povrh so vse vrste najrazličnejših panog trgovine prenapolnjene tako, da je bolj malo upanja za uspešno delovanje novince. Trgovske vrste so se prenapolnile v ugodnih poveljnih letih, v času velike živahnosti v gospodarskem delovanju. Ta živahnost, »konjunktura«, je gospodovala le kratko časa, prav hitro sta prevzela vlado velika mrtvačnost in zastoj, možnost delovanja v gospodarstvu se je manjšala ter so se trgovske vrste hudo zredčile. Bolj malo se jih lahko danes osamosvoji, večina mora ostati na odvisnih mestih.

Nikdar ne bomo mogli spreminiti človeške narave, ostala bo vedno ista, da vsakdo dela najbolje le tedaj, kadar ima od dela neposredno korist. Ako skuša delodajalec kupiti delovno moč poceni, bo delojemalec skušal kolikor mogoče malo oddati svoje delovne moči. To se pravi: Če delodajalec slabo plača, delojemalec slabo dela. Oboje je škodljivo za

obe strani. Delodajalec ne bo nikdar imel dobrih delavcev oziroma si jih ne bo ohranil. Še slabše je za nameščenca, če za slabo plačo slabo dela. Ne samo, da ogroža svojo službo, izgubiva polagoma veselje do svojega poklica, postaja manj sposoben, da nehoti in nepričakovano iztiri prej ali slej. Bolje je za nameščenca, če uporablja in nudi vse svoje sposobnosti. Bil bi pa slab trgovec, če bi obvisel v službi, v kateri njegove sposobnosti in storilnosti ne priznavajo s primerno odškodnino.

So tudi okoliščine, ki zmanjšujejo veselje nameščenca do dela brez ozira na plačo. Današnja delitev dela je sovražnica veselja in zanimanja za delo. V velikem podjetju dela nameščenec isto delo dan za dnem; v tem delu se izvežba odlično, izgubi pa pregled in vpogled v celotno delo. S tem izgublja nameščenec možnost samostojnega uveljavljanja, ker je le neznamen in lahko nadomestljiv del celote. Ni ravno razveseljiv ta razvoj, a zatrete se ne more. V tem razvoju izrablja zaposlitev le čas uslužbenca ne pa tudi vse njegove sposobnosti. Zato pa mora nameščenec izpopolnjevati svoje znanje izven službe.

Red in povezanost morata vladati povsod, povsod mora obstajati vrhovno vodstvo, toda v okviru obrata naj vsak izkušen in izvežban nameščenec deluje do ne-

ke meje samostojno v svojem delokrogu. To je izvedljivo tudi pri največjem redu. Taka samostojnost podžiga nameščenca, da dela z vnetostjo. Nič ne ubija delavoljnosti tako, kakor malovažni in malenkostni predpisi in zahteve, s katerimi se omejuje svoboda nameščenca. Taki predpisi in zahteve nimajo smisla, ne donesajo koristi, pač pa povzročajo razburjenje in zagrenjenost ter porajajo odtujenost med vodstvom in nameščenici.

Vsak uvideven trgovec — delodajalec bo skušal na vse načine večati in vzdrževati veselje nameščenca do dela. K temu ga silijo le dolžna obzirnost do sodelavcev, temveč tudi njegova lastna korist, njegov lastni žep. Nameščenec, ki dela z veseljem in je zadovoljen s svojim službenim mestom, se zanima za koristi in za procvit trgovine tako, kakor da bi bila ta njegova lastnina. Vsakemu nameščenca naj se dovoli neka samostojnost v njegovem delokrogu. Ljudje niso stroji! Kdor smatra svoje nameščenice za brezdušne stroje ali morda za lutke, ta uničuje in zapravlja dragocene moči. So tudi nameščenici, ki narede le to, kar se jim naroči, pa prav nič več. Od takih nameščenec trgovina nima pravih koristi.

Dober trgovec hoče imeti ne samo nameščenice, temveč sodelavce. Tisti je pravi trgovec, pravi gospodar ali šef, ki si pridobi in vzgoji sodelavce, da gledajo na trgovino in njene koristi z enakim očesom in z enakim zanimanjem kot gospodar sam.

Samo 4 odstotki trgovcev postanejo bogati

Znani komercialni pisatelj Amerikane Herbert Casson, ki živi sedaj v Londonu, piše v enem svojih del: »Pred kratkim je bilo statistično ugotovljeno, da postanejo od 100 trgovcev samo štirje bogati in da ti denar tudi ohranijo. Večina si pridobi denar, a ga kasneje zopet izgubi. S 35 leti je 20 trgovcev premožnih, toda 16 od teh 20 zopet na kateri koli način izgubi premoženje. Povprečni trgovec zasluži denar do svojega 50. leta, nato ga zopet izgubi. Zakaj? Ker se je pač naučil umetnosti kupčije, ki je v tem, da se denar zasluži, ne pa tudi umetnosti finančne, ki je v tem, da se denar ohrani.«

Morda je res tako, kakor pravi Casson. Nam pa se zdi, da je razlog, če trgovci po 50. letu zopet izgubljajo denar, mnogo bolj enostaven. Boj za obstanek je v trgovini vedno bolj oster in do 50. leta se marsikateri trgovec iztroši. Za-

to ne more več delati s takšno intenzivnostjo kot prej. A v trgovini je treba delati vedno več in več. To pa je fizično nemogoče in zato trgovec po 50. letu ne pridobiva, s tem pa tudi ne ohranja svojega denarja tako, ko prej.

Veseli bi nas, če bi še drugi trgovci povedali svoje mnenje.

Jeklo v barvah

Zlittine jekla s kromom, nikljem, silicijem, manganom itd. so našle kot »jeklo, ki ne rjavi«, brez številnih načinov praktične uporabe. Oplemenjeno jeklo v črni, modri, vijoličasti, zlati, eventualno tudi v rdeči ali zeleni barvi je pa nova

iznajdba, ki je bila presenečenje celo za Ameriko.

Tako novo jeklo v barvah je iznašel inž. Bach v U. S. A. ter se po njem imenuje »Bachitec«. Proizvaja ga podjetje »Bachite Development Corporation of New York«. Posebno zanimajo bolj lahke vrste te pločevine, namenjene za letalske in avtomobilske konstrukcije, zlasti pa za okna stavb. Proizvajajo se tudi azbestne plošče, prevlečene s fino pločevino v barvah.

Zunanja trgovina

Podpisana je bila nova francosko-poljska trgovinska pogodba, po kateri bo Poljska zelo povečala svoj izvoz premoga in drugih surovin v Francijo. Francija pa svoj izvoz avtomobilskih in elektrotehničnih industrij v Poljsko. Trgovinski promet med obema državama bo znašal po novi pogodbi pol milijarde frankov.

Mednarodna gozdarska centrala (Centre International de Sylviculture ali na kratko CIS) je bila ustanovljena v Berlinu. V novi organizaciji je organiziranih dosedaj 12 držav, in sicer: Bolgarska, Danska, Finska, Francoska, Nizozemska, Italija, Latiška, Litva, Madžarska, Nemčija, Romunija in Švica. Za predsednika centrale je bil izvoljen baron Waldbott (Madžarska), za podpredsednika pa dr. tajnik Alpers (Nemčija). Direktor nove organizacije je univ. prof. dr. Koestler iz Göttingena.

Nemčija je odposlala v Španijo večje število nemških gospodarskih in tehniških ljudi, ki naj bi sklenili gospodarski dogovor s Španijo. Nemčija je pripravljena dati Španiji na razpolago vse, kar potrebuje za obnovo industrije, železnice in cest. Španija pa naj bi dala Nemčiji svoje surovine.

Med Nemčijo in Bolivijo se vodi pogajanja, da bi Nemčija zgradila petrolejski vod od bolivijskih petrolejskih polj do luke Santos. V ta namen bi Nemčija investirala 150 milijonov dolarjev, če bi dobila za 10 do 15 let izključno pravico do bolivijskega petroleja.

Sejmi

28. maja v Pucconih.
30. maja: v Bušci vasi, Metliki, Radovljici, Dolnji Lendavi, St. Vidu pri Slični, Radovni vasi, Laškem, Mozirju, Mariborju, Pristavi, Mariboru.
31. maja: v Boštanju, Kostanjevici, Mirni peči.
1. junija: na Igu, v Turnišču, Skočjanu, Mokronogu, Stari cerkvi pri Kočevju, Trbovljah, pri Sv. Lenartu, okraj Slovenj Gradec.
2. junija: v Motniku, Mariboru.
3. junija: v Križevcih, okr. Murska Sobota, Celju, Brežicah, Trbovljah.

Če potrebujete lepo fotografijo, reprodukcije, diapositive, fotomontaže i. t. d. obrnite se z zaupanjem na

FOTO-ZAVOD

FRANJO MAVEC, LJUBLJANA

MIKLOŠIČEVA CESTA 6

Prvovrstne fotoamaterske izdelave.

Na zalogi vedno svež fotomaterial.

Leopold Kerne:

Kdaj je reklama uspešna

(Vse pravice pridržane.)

Trgovska znamka. Ime.

Kakor ima podjetje svoje ime (firmo), pod katerim dela, tako označimo čisto tudi blago, predmet, izdelek z znamko, ki jo lahko z zakonom zaščitimo. Imenovanje predmeta je odgovorna naloga, kajti znamka ni samo znak, nego se tesno združi s predmetom in z ugledom trdnice, da se s sugestivno močjo vtisne občinstvu v spomin. Izbira imena za znamko ni kar slučajna zadeva. Posrečeno ime označuje po zvoku, ritmu in čutu predmet, na katerega se nanaša. Za predmete v zdravilstvu bi zvenelo ime lahko znanstveno ali tajinstveno, za predmete, ki so namenjeni mladini, so brez dvoma prožna, moderna, športna imena bolj na mestu kot kaka klasična, ki bi jih pobrali izven kroga njenega zanimanja. »Pelikan«, ime izvanrednega ptiča, ali zamišljena sova, to dijakom tudi lahko imponira. Preudariti je treba, kakšnim krogom je predmet namenjen, ali je za meščane, ki jim ni toliko za odkritosrčna, prostodušna imena, ali je za podeželane, ki so jim domača imena prikljubljivejša. Kako izborna varstvena znamka je na primer slika župnika Kneippa ali pa kavin mlinček, ki ga pozna vsaka gospodinja. Spominjam se, da smo v otroških letih najbolj cenili pipec, ki je imel vtisnjena hudička in za

domače predmete bi ravno med narodom lahko našli prav vabljive označbe.

Mnogo starih imen (Ideal, Riviera, Globus) se je že preživelo, kajti tudi imena imajo svojo modo. Včasih so posrečene čisto slučajne besede s tujo končnico -lin, -on ali -ol (Trilysin, Radion, Sidol) ali pa imena fantazije (Nivea, Elida), ki imajo to prednost, da se združujejo le s svojim izdelkom in nimajo drugega stranskega pomena. Tudi imena izumiteljev ali podjetnikov lahko imponirajo (Gillette, Singer).

Jako umestna so imena, ki že sama po sebi označujejo vsebino predmeta (Jajnine, Sadvila, Sladin, Vinocet). Ime Cepo je esperantska beseda in označuje preparat iz čebule.

Čisto brezmiselnih imen sploh ni, le težko je dobiti prav posrečena imena, ki bi bila s predmetom, z njegovim bistvom v najtesnejši zvezi. Zakaj pravimo klepetec? Mislim, da si ga lahko predstavljate že po zvoku besede, čeprav ga še niste videli. Imena so nekaj živega, vsako ima svoje posebnosti in razlikovati moramo krepka, sveža, mična, občutena od medlih, ki nimajo zvoka, ki so prazna, utrujena ali obrabljena. Odlično ime ima sugestivno moč, da že samo po svojem zvoku ustvari dobro mnenje o predmetu.

Poleg začetnic (DMC, BSA, DKW) in začetnih krajev (Peko, Pekatete, Tovus), srečavamo mesto imen tudi številke (505 s črto).

Kadar rabiš znamko v zvezi z drugim besedilom, navedi najprej predmet ali blago, potem znamko. Če po-

trebuješ n. pr. zobno pasto, boš najprej mislil na pasto za zobe in ne ravno na katero koli znamko. Ker pa se ti po reklami vtisne v spomin: zobna pasta Cimean, se spomniš nehoti tudi znamke.

Jako učinkovit je tudi enostaven znak, če je prijeten za pogled, karakterističen, močan in neizbrisen za spomin. Samo sliko ali znak brez imena uporabljamo le redkokdaj kot varstveno znamko, ker bi med milijoni drugih znakov to ne imelo pravega učinka.

Znamke, ki bi povzročale prevaro o dejanskem stanju ali o izvoru blaga (Made in England), inozemski državni grbi, kakor tudi nemoralne označbe, niso dopustne.

Firma dobi z vpisom v register zaščitene znamke izključno pravico do uporabe izbrane znamke za deset let; po preteku te dobe je treba pravico podaljšati. Prošnji za registriranje je priložiti točno sliko znamke. Pravica do zaščitne znamke se lahko odproda ali deduje; zloraba znamke se zasleduje s civilnim in kazenskoopravnim postopanjem.

Za blago, ki ga opremimo z znamko, prevzamemo jamstvo za njegove najvažnejše lastnosti: za preizkušeno kakovost, ceno, težo, čistost, izvor blaga. S tem tudi dosežemo, da ga občinstvo bolj upošteva in ima več zaupanja, kot pa za blago neznanega izvora, za katero ni nihče prevzel jamstva. S stališča zaupanja je znamka važno vabilno sredstvo, vedno znova pa jo morajo podpirati še ostala reklamna sredstva. S slovesom firme se dviga ali pada vabilna moč znamke.

(Dalje.)

Naša trgovinska bilanca se znatno zboljšala

Naša zunanja trgovina v aprilu

Naša trgovinska bilanca je bila letos v aprilu aktivna za 14'4 milijona din, dočim je bila lani pasivna za 36'6 milijona din. V vseh prvih 4 letošnjih mesecih je bila trg. bilanca pasivna za 160'6, lani pa za 174'3 milijona din. Naša trgovinska bilanca se je torej znatno zboljšala.

Izvozili smo:

	ton	za milij. din
v aprilu 1939	333.214	433'26
v aprilu 1938	380.613	395'73

Po količini je torej naš izvoz padel za 47.399 ton ali za 12'45 odstotka, narasel pa je po vrednosti za 37'5 milijona din ali za 9'48 odstotka.

V prvih štirih mesecih pa smo izvozili:

	ton	za milij. din
leta 1939.	1.005.971	1.514'82
leta 1938.	1.227.152	1.569'52

Po količini je torej naš izvoz padel za 221.181 ton ali za 18'02 odstotka, po vrednosti pa se je zvišal za 54'7 milijona din ali za 3'49 odstotka.

Izvoz se je povečal predvsem zaradi večjega izvoza pšenice, lesa, svinj, bakra, konoplje, kakor kaže naslednja tabela.

	1939	1938
pšenice	16'9	0'5
konoplje	11'2	7'2
svinj	55'1	22'8
masti	9'9	1'5
jaje	22'0	18'9
lesa	89'2	62'2
bakra	75'8	21'1
rud	42'6	24'6

Najbolj pa je padel izvoz kornu. Lani smo v aprilu izvozili kornu za 151'3 milijona din, letos pa le za 18'2 milijona din.

Uvozili pa smo:

	ton	za milij. din
v aprilu 1939	103.364	418'8
v aprilu 1938	102.685	432'3

V prvih štirih mesecih: 1939 398.154 1.675'4
1938 409.953 1.743'8

Naš uvoz se je torej po količini zmanjšal za 11.799 ton ali za 2'88 odstotka, po vrednosti pa za 68'39 milijona din ali za 3'92 odstotka.

Razstava Tujsko-prometnih zvez Ljubljana in Maribor

Obe slovenski tujsko-prometni zvezi, ljubljanska in mariborska, sta že večkrat sodelovali pri razstavah Ljubljanskega velesejma. Propagirati lepoto in urejenost Slovenije, vabiti tujca k obisku Slovenije, vabiti ga k daljšemu bivanju, to je namen teh razstav. Ljubljanski velesejem je za take turistične razstave izredno prikladno mesto. Saj gre mimo razstavnega prostora nešteto obiskovalcev, domačih, iz bližnje in daljne okolice, pa tudi iz inozemstva. Letošnja tujsko-prometna razstava obeh tujsko-prometnih zvez se razlikuje od dosedanjih predvsem po uporabljenem materialu. Medtem ko je doslej lepota Slovenije kazala večja zbirka fotografij, so letos za razstavo uporabljeni veliki, od zadaj razsvetljeni transparenti. Razstava zasluži vso pozornost občinstva, saj v dostojni obliki opozarja na turistično visoko razvito Slovenijo.

Doma in po svetu

V navzočnosti kralja Petra II., kneza namestnika Pavla in obeh kr. namestnikov je proslavila konjenica kr. garde stoletnico svojega obstoja. Pri tej priliki je imel knez namestnik Pavle govor, v katerem je med drugim dejal: »Naša vojska ni zaspala na svojih lovorikah. Še nadalje bdi nad Jugoslavijo ter bo znala ohraniti to, kar je pridobila.«

Beograjski »Socialni vesnik«, pa tudi drugi listi, v zadnjem času zelo kritizirajo postopanje združene opozicije, ki ni hotela v najvažnejšem trenutku podpreti stališče Hrvatov s tem, da bi izjavila, da sprejema dogovor, ki je bil sklenjen med dr. Mačkom in predsednikom vlade Dragišo Cvetkovićem. Listi pravijo, da je združena opozicija s tem odkrito pokazala, da je hotela sporazum izkoristiti samo v to, da bi prišla do oblasti. Združena opozicija je zato silno razočarala in samo razumljivo je, če imajo sedaj Hrvati še manj zaupanja do Srbov. Če trdi združena opozicija, da je dr. Maček preveč zahteval, je to le prazen izgovor. »Hrvatski dnevnik« z velikim zadovoljenjem ponatiskuje vse te izjave proti beograjski združeni opoziciji.

Predsednik senata dr. Korošec je iz sredstev senata dovolil podporo 10.000 din za poplavljenice v Sloveniji. Enake podpore je dovolil tudi za poplavljenice v drugih krajih.

Finančni minister je izjavil deputaciji slovenskih poslancev, da se bo trošarina na cement, ki se uporablja v kmetijske namene, odpravila.

Naše poslanstvo v Pragi je odpravljeno, namesto poslanstva pa se ustanovi v Pragi generalni konzulat. Za gen. konzula je imenovan Radovan Šumenković.

Za jugoslovanskega gen. konzula v Trstu je bil imenovan Vladimir Šaponjić, dosedaj svetnik v zun. ministertvu.

Na seji uprave Gasilske zveze v Beogradu je bilo sklenjeno, da dobe gasilske zajednice po banovinah popolno avtonomijo, dočim bo Gasilska zveza le reprezentativnega značaja. Proračun zveze izkazuje 1,7 milijona din izdatkov in ravno toliko dohodkov.

Pri orehu jedrce.

Nraženo sladno jedro na vsebuje
Kneippova sladna kava

Ožji svet Reis-ul-Uleme je sklenil, da se muslimanom prepove sklepanje mešanih zakonov, razen če žive v krajih, kjer ne biva muslimani.

Okoli 10 milijonov dinarjev škoda je napravila povodenj v Hrvatskem Zagorju, škoda okoli Samobora pa se ceni na 15 milijonov dinarjev.

Občina v Osijeku je morala umakniti svoj predlog, da se uvede posebna mestna taksa na reklame, ker je bil mestni svet vedno neskladen, ko naj bi se sklepalo o tem predlogu.

Ponovna pogajanja med zastopniki brodske tovarne vagonov in delavcev so se razbila, ker zahteva tovarna, da se delavci najprej vrnejo na delo in šele potem jim bodo zvišane mezde.

Zivinski sejmi v Kranju se odpravljajo zaradi zopetnega pojava svinavke in parkljevke.

Državni kongres gostinskih podjetij se je začel v Nišu.

Naši sezonski delavci v Nemčiji smejo od svojih prihrankov pošiljati po svojem voditelju v domovino mesečno po 40 mark do skupnega letnega zneska 400 mark, hlapci in služkinje pa mesečno do 35 mark. Pri povratku iz Nemčije ne smejo imeti s seboj sezonski delavci nobenega nemškega denarja.

Vsi člani romunske vlade so se odrekli svoji enomesečni plači v korist romunskega obrambnega sklada.

1200 km novih cest delajo v Albaniji. Delo so prevzele razne italijanske firme.

Angleški listi pišejo, da je verjetno, da se po binkošnih sestankih konferenca zastopnikov Francije, Anglije in Rusije v Parizu, ki bi sklepala o zvezni pogodbi vseh treh držav. Sovjetska vlada je pripravljena, da se udeleži konference Molotov ali Patjomkin ter zahteva samo to, da sprejme pred tem angleška vlada na svoji seji načelo trozveze, kakor ga je predlagala Rusija.

Ameriška podmornica »Squalus« se je potopila na ameriški obali pri Portsmouthu. Razlogi nesreče niso znani. Podmornica se nahaja v globini 73 m ter je imela 60 mož posadke. S potapljaškim poveznikom se je posrečilo rešiti večino mornarjev, 27 mornarjev pa je našlo smrt v podmornici.

Radio Ljubljana

Sobota 27. maja. 12.00: Plošče — 12.45: Poročila — 13.00: Napovedi — 13.20: Plošče — 14.00: Napovedi — 17.00: Otroška ura — 17.50: Pregled sporeda — 18.00: Radijski orkester — 18.40: Pogovori s poslušalci — 19.00: Napovedi, poročila — 19.30: Slava naše trte — 19.50: Plošče — 20.00: O zunanji politiki (dr. Alojzij Kuhar) — 20.30: Slovenski humoristi IV.: Vesel večer z Damirjem Feiglom.

Rokopis pripravil Niko Kuret, izvajajo člani rad. igr. družine — 22.00: Napovedi, poročila — 22.15: Radijski orkester.

Nedelja dne 28. maja. 8.00: Plošče — 8.45: Napovedi, poročila — 9.00: Prenos cerkvene glasbe iz stolnice — 9.45: Verski govor (doktor Potočnik) — 10.00: Zbor čeških učiteljev (plošče) — 10.30: Koncert ruske glasbe. Klavir solo: dr. Roman Klasinc, ojačeni radijski orkester. Dirigent D. M. Šijanec — 12.00: Plošče po željah — 13.00: Napovedi, poročila — 13.20: Trio za flavto, violino in čelo (gg. Sl. Korošec, A. Jermol, L. Comelli) — 14.00: Plošče — 17.00: Za birmance, prizori, radijski orkester in plošče — 19.00: Napovedi, poročila — 19.30: Binkoštni narodni običaji (Rudolf Dostal) — 19.50: Prenos šmarnic iz trnovske cerkve — 20.15: Prenos iz Beograda: Veliki monstre koncert — 22.00: Napovedi, poročila — 22.15: Kitara in klavir (gg. Prek Stanko, Eiletz Rafael).

NAFTALIN
1^a v luskinah, pakovan v 100 kg lesenih sodih neto-težina
prodaja po zelo ugodnih cenah
Stanko Florjančič
Ljubljana
kemo - tehnični predmeti
Poštni predal 231
Telefon 20-82

Ponedeljek 29. maja. 9.00: Napovedi, poročila — 9.15: Prenos cerkvene glasbe — 9.45: Verski govor (dr. Gvido Rant) — 10.00: Koncert radijskega orkestra — 11.30: Koncert vojaške godbe — 13.00: Napovedi, poročila — 13.20: Šramec »Štirje fantje« in Roman Petrovič (slovenske narodne) — 17.00: Zadržanje vraničnega in šumečega prisađa pri živalstvu (dr. Zibert Simen) — 17.30: Trboveljski pevski jazz-kvartet in duet harmonik (brata Goloba) — 19.00: Napovedi, poročila — 19.30: Domoljubje je osnova poezije in umetnosti — 19.50: Operetni napovedi. Ado Darian, ga. Dragica Sokova in radijski orkester — 21.30: Simfonična svita (plošče) — 22.00: Napovedi, poročila.

Torek 30. maja. 11.00: Pokrajinska oddaja iz Škofje Loke, izvajajo učenci osnovne šole, vodi Janko Slicher — 12.00: Plošče — 12.45: Poročila — 13.00: Napovedi, 13.20: Cimermanov kvartet — 14.00: Napovedi — 18.00: Koncert radijskega orkestra — 18.40: Človeški tip in značaji (prof. E. Bojc) — 19.00: Napovedi, poročila — 19.30: Slovenska kmečka hiša (dr. Ivan Simonič) — 19.50: Deset minut zabave — 20.00: Simfonični koncert angleške glasbe (plošče) — 21.10: Akademski pevski kvintet — 22.00: Napovedi, poročila — 22.15: Radijski orkester.

Sreda 31. maja. 12.00: Plošče — 12.45: Poročila — 13.00: Napovedi — 13.20: Kmečki trio — 14.00: Napovedi — 18.00: Mladinska ura: a) Priče slovenske preteklosti (Zemljepisno-jezikovni sprehod; prof. dr. Valter Bohinec); b) Ročna dela (g. Miroslav Zor) — 18.40: Pogovor o davčnih prijavah (Štefan Voljc) — 19.00: Napovedi, poročila — 19.30: Nac. ura — 19.50: Uvod v prenos — 20.00: Prenos opere iz ljubljanskega gledališča. V I. odmoru: Glasbeno predavanje (V. Ukmar). V II. odmoru: Napovedi, poročila.

Opozarjamo na današnji oglas Prometne banke d. d. v Ljubljani ter jo toplo priporočamo vsem njenim naročnikom.

Mlekarska zadruga

na VRHNIKI, r. z. z o. z.

Dravska banovina

Proizvaja polnomastni emendolski sir v hlebcih po 80 do 90 kg, surovo maslo znamke »Krim« in mehki sir v škatl. znamke »Jazon«

Zmerne cene

Solidna postrežba

Manufakturna veletrgovina

F. Hrehorič

LJUBLJANA
Tyrševa cesta 28

Zahtevajte povsod poznane specialitete

B. MOSER, veletrgovina z vinom

BEOGRAD - ZEMUN III., Moserova ulica št. 1

Zastopnik za Ljubljano in bivšo Kranjsko
M. CESAR, LJUBLJANA VII., Gasilska cesta 3

Telefon 23-69

Znana je točna postrežba Vaše cenjene tvrdke, katera postane sodobnejša, ako si nabavite „PHANOMEN“ DOBAVNO KOLO. S hitro in točno postrežbo obdržite ne samo krog svojih odjemalcev, pač pa se ta znatno poveča. S tem bo dosežen

Vaš cilj, to je **uspeh**

Ign. Vok, Ljubljana
Tavčarjeva ul. 7

Že v 24 urah barva, plesira in kemično snaži obleke, klobuke itd. Škrobi in svetlolika srajce, ovrtnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH
Poljanski nasip 4-6, Selenburgova ul. 3
Telefon št. 22-72.

**KNJIGOVEZNICA
JUGOSLOVANSKE
TISKARNE**

reg. zadr. z o. zav.

**LJUBLJANA
KOPITARJEVA 6**

*
Nudi po izredno nizkih cenah: Salda konte, štrac, journale, šolske zvezke, mape, odjemalne knjižice, risalne bloke itd.

Frančiškanska ulica 3

Ivan Brunčič
Ljubljana, Celovška cesta 42

Stavbeno in pohištveno pleskarstvo in ličarstvo. Se najtopleje priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela.

Cena zmerna! Delo solidno!

PROMETNA BANKA D. D.

**V LJUBLJANI
STRITARJEVA ULICA 2**
Telefon 21-49

**Ugodni trgovski krediti
Eskompt menic — Nakazila
v inozemstvo**

Stare in nove vloge izplačuje brez vsake omejitve

Obrestovanje vlog od **4%** do **5%**

**AKCIJSKA DRUŽBA ZA KEMIČNO INDUSTRIJO
LJUBLJANA**

Pozor trgovci!

Damske in otroške predpasnike iz klota krefona, ripsa in batista kakor

tudi razno drugo damsko konfekcijo izdeluje na veliko **tvrdka**

F.I. Goričar, Ljubljana, Sv. Petra c. 29

BIRMANSKA DARILA

ure, zlatnina, srebrnina in optični predmeti po nizkih cenah pri

J. VILHAR, urar, LJUBLJANA
SV. PETRA CESTA ŠTEV. 36

Koliko trgovcev gre na letni dopust in odmor?!

1-2%!! Vsi drugi pa se mučijo in delajo brez ozira na zdravje!

Zato vsaj doma pijte

RADENSKI ZDRAVILNI VRELEC

tistega z rdečimi srci,

našo najboljšo prirodno mineralno vodo. Zdravje in užitek!

Najugodnejši nakup

Vseh vrst VOLNE, za ročna dela in strojno pletenje, BOMBAŽA, SVILE, NOGAVIC, ROKAVIC, PLETENIN, raznega PERILA itd.

Vam nudi v stalno veliki zalogi **tvrdka**

KARL PRELOG, Ljubljana
ENGROS: Gosposka ul. 3

Ali veste, da imajo oglasi v „Trgovskem listu“ največji uspeh?

Varaždinska

INDUSTRIJA SVILE D. D.

Varaždin

TELEFON ŠTEV. 159

BRZO JAVI: VIS

Naši proizvodi: krepdešin, krep-maroken, krep-saten, žoržet, modne svilene tkanine, svila za podlogo, šali, rute iz naravne in umetne svile

KUPUJTE DOMAČE BLAGO!